

ŠIAIP IR TAIP

Rašo V.

16 metų kanadietė mergina, Marilyn Bell išbuvo Lake Ontario ežere 21 valandą ir perplaukė tą ežerą iš Youngstown, N. Y. į Toronto, Kanadą, (32 mylias). Ji gavo \$50,000 dovanų.

Amerika, Anglija ir Prancūzija atmetė Maskvos pasiūlymą šaukti kitą konferenciją Europos reikalais, kuri ir rusus primtų "ginti" jos laisvę. Demokratijos diktatoriams patarė pirm to leisti vokiečiams ir austrams atgauti savo laisvę iš raudonos diktatūros.

Lietuvių vidaus politika dabar rodosi statymu Babelio bokšto. Kai ji pastatysime, tada, turbūt, netik nesuskalbėsime, bet vienas kito ir nesuprasime.

New Yorko gubernatorius, republikonų žymus asmuo, Thomas E. Dewey, pareiškė, pasitraukęs iš politikos į privatinį gyvenimą.

Anglų darbo unių metinis seimas griežtai atmetė Maskvos "unių" kvietimą prisidėti prie raudono internacionalo. Kongresas pritarė vokiečių apsiginklavimui.

Maskva pasikvietė 15 indus vadų ir jiems rodo sovietinį rojų. Duo pačiu tikslu jie kviečiasi ir japonų būrį.

Kai anglų darbo partijos vadai Atlee viešėjo Maskvoje, jį "Pravda" gyrė, o dabar jam išvažiavus ir tiesos žodį apie diktatūrą tarus, jį pravardžiuoja melagiū ir išdaviku.

Maskva praėjusio karo metu pasigrobė 15-ka kraštų, pusantr miliono kvadratinų mylių plotu ir su 110 milijonų gyventojų. Tų kraštų tarpe yra Lietuva, turinti 59,440 kv. mylių ir 2,879,000 gyventojų. Plotas pasilikto tas pats, bet kiek gyventojų — niekas nežino, nes Lietuvos negalima įkišti nei uodo snapo.

Netoli Čikagos keliu automobilio važiuojant, nežinomi asmenys pasivijo kitu automobilio šovė į lenkš lakūną Jareckį, kuris pernai atskrido pasivogęs sovietų MIG-15 karo lėktuvą pas demokratijas. Jareckis sako, gavęs keliolika grasinančių laišku. Šūvis pataikė į automobilio langą, bet lakūno nesužeidė.

Maskva pareikalavo Austrijos atleisti iš darbo du policininkus, nes šiu šuva įkando peiliu ramiam piliečiui grasinusį sovietų kareivį.

Indija pasirašė sutartį su Vakarų Vokietijos firma pastatyti plieno fabriką, kuris išleistų pusę milijono tonų plieno. Dabar ir Maskva pasiūlė Indijai kitą tokį fabriką pastatyti.

Demokratijos nuėmė varžas nuo kai kurių dalykų eksporto diktatūrą imperijoms, bet kadangi Maskva neturi ko laisvam pasauliui parduoti, pati visko stigidama, tai dabar sako, progų neišnaudos ir neprekiuos su demokratijoms, kol jos visas varžas nenims.

PAMINĖJIMAS

"Amerikos Lietuvis" Redakcinė Kolegija rengia paminėjimą ponui VLADUI ČEKANAUSKUI (Klausui), jo 60 metų sukakčiai. Paminėjimas įvyks šių metų rugsėjo mėnesio 18 d., šeštadienio vakare, 6-tą val. Maironio parko patalpose. Rengėjai kviečia visus "Amerikos Lietuvis" bendradarbius, skaitytojus ir visus, kurie darbavosi laike A. L. piknikų šią vasarą.

Nr. 35

WORCESTER, MASS., Rugsėjo (Sept. 17, 1954)

Vol. XXXVI

ATOMIŠKOS JĖGOS DIRBTUVĖ GAMINS ELEKTRĄ NAUJAI ANGLIJAI

BOSTON, Mass. — Naujos Anglijos elektros kompanijos, atstovaujaučios virš 90 nuosimčių elektros šešiose valstybėse, pranešė apie suorganizavimą naujos kompanijos elektros gaminiui atomiška energija. Tarp šių kompanijų yra Western Massachusetts Electric, kurio prezidentas, Howard J. Cadwell iš Greenfield, yra naujos korporacijos direktorius.

Kompanija bus žinoma kaip Yankee Atomic Electric Co. ir pradės tartis su J. V. Atomiškos Energijos Komisija pasirošimui prie pastatymo atomiškos jėgos dirbtuvės Naujoje Anglijoje, kuri gamins elektrą namų, pramonės ir komercijos reikams. Šioji dirbtuvė gal bus pastatyta vakarinėje Massachusetts dalyje.

DULLES TARĖSI SU ADENAUER

BONN. — Valstybės Sekretorius Dulles ir kancleris Konrad Adenauer slaptuose pasitarimuose išrišo problemą kaip suteikt Vakarinei Vokietijai soverenumą ir ginklus be išskiri- mo Prancūzijos. Pas Adenauer prieš keleta dienų lankėsi Anglijos užsienio reikalų ministeris Anthony Eden ir paskelbė priėję vieningo nusistatymo dėl Vokietijos nepriklausomybės ir įsijungimo į Europos apsaugos sistemą. Dulles ir Adenauer pasitarimų pasekmės laikomos paslaptimi, bet Dulles nėra nusiminęs.

Tuo tarpu Paryžiuje, prancūzų premieras Pierre Mendes-France sutiko su britų Užsienio sekretorium Anthony Eden planu del septynių tautų vakarinės Europos gynybos sąjungos vieton prancūzų atmeto Europos Gynybos Bendruomenės (EDC). Atstovai nuo šių septynių tautų, Anglijos, Prancūzijos, Italijos, Belgijos, Luxembury, Vakarinės Vokietijos Olandijos, susirinko rugsėjo 27-tą. Norvegija ir Danija gal prisidės taipgi.

Prez. D. D. Eisenhoweris Priėmė Kongr. Ch. J. Kersteną Padarytą Prašimą

WASHINGTON, D. C. — Laik. Rugs. 21 d. prez. D. D. Eisenhoweris priėmė Baltuosiuose Rūmuose kongresm. Ch. J. Kersteną. Pusę valandos trukusiame pasikalbėjime Ch. J. Kerstenas padarė prezidentui pranešimą apie savo komunistinės agresijos tyrimų duomenis, pabrėždamas anksčiau jau pareiktą savo įsitikinimą, kad tarp laisvojo pasaulio ir komunistinio taiki koegzistencija yra neįmanoma.

Prezidentas priėmė kongres. Kersteną draugiškai ir susidomėjęs išklaušė jo pastabų, sutikdamas su juo eile klausimų, nors pats nuo kokio nors sprendimo susilaikė. Pastebėtina, jog rugs. 20 buvo paskutinioji 83 kongreso darbo diena, tačiau prezidentas Kersteno

pranešimą laikė pakankamai svarbiu ir rado laiko jį tą dieną priimti.

ISLEIS NAUJĄ PABALTIJŲ OKUPACIJOS TYRINĖJIMŲ LAIDĄ
Washington, D. C. (LAIC) — Prieš kurį laiką buvo išleista Ch. J. Kersten vadovauto sovietinei agresijai prieš Baltijos kraštus tirti komiteto apklausinėjimu metu surinktų duomenų 1 dalis. Tačiau toji laida trumpu laiku išsibaigė. Todėl Kongresas nutarė išleisti šio leidinio dar papildomus 1,000 egz. Išleis naują laidą, norintieji šį leidinį galės gauti iš Congressman Charles J. Kersten, Chairman, Committee on Communist Aggression, US House of Representatives, Washington, D. C.

\$90. Inešė Pelno \$735,434.

Chicago. Namų Administratorius Albert M. Cole sakė, kad trys New Yorko vyrai idėjo iš viso \$90. į tris vyriausybės apdraustus namų projektus ir uždirbo \$735,434. Administratorius Cole paminėjo šiuos tris projektus tarp 40, kurie kainavo vyriausybei \$14,000,000. Jisai buvo liudiniukas prieš Senato bankų komiteto, kurs laiko išklausi- nėjimus kas link 'Federal

Housing" administracijos veiksmų. Penki kiti New Yorkiečiai pasidarė \$3,500,000 su \$10,000 įdėliu.

Trys projektai \$90. inešime buvo Brookside Gardens, Inc., Somerville, N. J., Hill Development Co.; ir Springfield Development Co., iš Bayside, N. Y. Šiuos tris tris projektus pastatyt kainavo \$8,384,666., gi vyriausybės apdraustas mortgicius buvo už \$9,120,000. Tai buvo mažiausias inešimas, kiek ikšiol sužinota.

18 Mėnesių Buvo Komunistų Nelaisvėje

HONG KONG. — Du amerikoni korespondentai ir laivo kapitonas sugrįžo ligoniai nuo 18 mėnesių kankinimų kaip komunistų belaisviai. Richard Applegate, National Broadcasting Co. korespondentas pasiekęs šitą britų koloniją pareiškė: "Mes turėjome jiems pasakyti, kad mėgstame komunizmą, pirma negu mus išlaisvino."

Jo draugai buvo Donald Dixon, International News Service korespondentas, iš New Yorko ir Benjamin Krasner, laivo kapitonas. Visi trys buvo suimti, kada 42 pėdų laivu Kert plaukė netoli Hong, kovo 21, 1953 metais, keliaudami į portugalų Macao. Tada komunistų kinų karinis laivas juos sustabdė, nusivedė į komunistų salą Lapsapem, kur laivas buvo nutrauktas ant sekulumos. Vieną savaitę vėliau, jie buvo paimti į Swabue, Kwantung provinciją ir paskui į Canton, kur jie buvo įkalinti prievartiškame name iki lapkričio 5-to. Paskui surištomis rankomis, su juodomis skaromis už- rėmė rankas, jie buvo padėti į kajitus 6 pėdų per 11 pėdų, su maža šaule sienoje, kad oras įeity. Jie čia išbuvo iki dabar.

Šie trys amerikoni pasakojo apie smegenų valymą, vabzdžius ir gyvenimą tamsiuose kalėjimuose. Ten buvo visokių musų ir valgė daugiausia ryžius. Jie buvo su tais pačiais drabužiais, kuriais nešiojo, kada komunistai j juos suėmė prieš 18 mėnesių. Jie sakė, kad pataikavo rusams ir kada sužinojo ko jie norėjo išgirst, tą ir suteikė jiems. Jei jie būtų sakę teisybę, komunistai būtų juos užmušę.

J. V. atstovai ženevos konferencijoje gavo prižadus nuo kiniečių tenais gegužės mėnesį, kad šie trys gal bus išlaisvinti neužilgio. Britų buvęs premieras Clement Attlee neseniai užtarė už juos, kada Darbo Partijos atstovai lankėsi Peipinge.

Providence, R. I. Nukentėjo nuo audros

Mūsų valstybėlė mažiau sia, bet taip dažnai nukentėcia nuo gamtos, lygiai kaip mūsų miela tėvynė Lietuva nuo priešų, ar tai rusų, lenkų ar vokiečių. Žmonės žudami, turtai atimami, Rhode Island valstijos daug žmonių apsigyvenę pajūreje, o miesto centras visai priė jūrų duobėje. 1938 metais, miestas buvo apsemtas vandeniui, krautuvės buvo be langų. Daug gyvasčių žuvo, taipgi daug turto.

Prabėgo vos 16 metų, ir vėl viesula vardu Carol atnešė didelę nelaimę mūsų valstybėlei. Žuvo suvirš šešiasdešimts asmenų. Nuostolių padarė už šimtą mili-

Sovietai Sako, Manilos Paktas Grasina Azijos Apsaugai

MASKVA. — Sovietų Unija oficiališkai pasmerkė Pietrytinės Azijos gynybos paktą, kaip nukreiptą prieš apsaugą Azijoje ir prieš Azijos žmonių laisvę ir tautinę nepriklausomybę. Sovietų Užsienio Ministerija pareiškė didelį priešingumą naujai sutarčiai ir jos remėjams. Sykiu, sovietai perspėjo, kad valstybės ant savęs užsiima visą atsakomybę veiksmam, kurie yra prieš taikos stiprinimą.

Pereitą savaitę, Sovietų Unija džiaugėsi Europos Gynybos Bendruomenės (EDC) plano atmetimu Prancūzijos Asemblejoje, perspėjo prieš bandymus išnaujo apginkluoti Vokietiją po nauju vardu ir atnaujino savo pasiūlymą abelnos Europos apsaugos sutarčiai. Su tokiomis kritikomis, Sovietų Unija matyt, bando pasinaudoti diplomatišku laimėjimu, didesnių Azijos tatorių imant domėn EDC. pralaimėjimą, didesnių Azijos kraštų atsakymą prisidėt prie Azijos gynybos sutarties organizacijos ir Indokinijos sutarties priėmimo.

Komunistų Užsienio Ministerija vadina Azijos paktą "nauju ag-

resyviu militarišku bloku." Ministerija sakė, kad Manilos konferencijoje paktas buvo paruoštas ne Pietrytinės Azijos kraštų, bet Vakarinių jėgų, be azijiečių žinios. Komunistai sakė, kad Jungtinės Valstybės lošė svarbiausią rolę, nors jų sienos keleta tūkstančių mylių nuo Pietrytinės Azijos.

Toliau ministerija aiškina, kad Jungtinės Valstybės ir kitos vakarinės tautos bijo Azijos žmonių "tautinio išlaisvinimo veiksmą," todėl pastatė Manilos paktą kaip užtvarą prieš jį.

Didelis Nuostolis Maine Valstijos Derliui

Augusta, Maine. — Maine valstybės žemdirbystės komisijonierius Fred J. Nutter apskaitliavo, kad antra viesula padarė derliui nuostolių už \$5 000,000, kas sudaro \$10,000 000 per dvejias viesulas valstybės ūkininkam. Lietus nuo 6 iki 7 colių padarė daugiausia bėdų, kada viesula praūžė. Dar Maine valstija nebuvo mačiusi tiek lietaus per 58 metų ir daug nukentėjo ūkininkų Piscata quis, šiaurinėje Penobscot ir Aroostook apskrityse. Nutter perspėjo ūkininkam, kad jų vėjo nuverstiem kukuruzam gali būti pavojus nuo šalny ir ragino, kad tuojaus nuskintų nuo stovinčių kotų. Kaikuriose Maine dalyse, termometras buvo nukritęs iki 40 laipsnių.

J. V. Laivynas Pasiūstas Pagelbēt Nacionalistams

Taipeh, Formosa, Nacionalistų lėktuvai ir kariniai laivai sustabdė komunistų kanuoles taikomas ant strategiškos Quemoy Salos. Jungtinių Valstybių sprausminiai lėktuvai pirmą kartą stojo kariaut. Įtempimas augo Tolimuose Rytuose, gi trečią dieną nacionalistai bombardavo komunistišką Amoy, kurs randasi 5 mylias nuo Quemoy, o šioji sa la 120 mylių skersai nuo Formosa. Hong Kong, neruota Britų kolonija prie Raudonosios Kinijos durų bijojo, kad J. V. 7-tas Laivynas nebus įveltas į kariavimai. Visi J. V. karo laivai Hong Kong uoste buvo dingę. Sekretorius Dulles grįždamas iš Manilos aplan- kys trumpai Čiang Kai-sek, kurs pasitars apie Quemoy padėtį ir gal pasiūlys bendrą apsigynimo paktą su Jungtinėm Valstybėmis.

Komunistai Sprogdino Naują Atomišką Bombą

MASKVA. — Sovietų Unija paskelbė sprogdinus kitą atomišką ginklą — išbandyt kaip veikia kovos vedime. Sovietų žinių agentūra "Tass" vyriausybės laikrašty "Izvestija" pranešė: "Pagal moksliską tyrinėjimo veiksmą, paskutiniomis dienomis buvo išbandymai vieno atomiškos rūšies ginklo. Bandy mas atliktas tikslu studijuoti atomišką sprogimą. Bandymai turėjo vertingas pasekmes, kurios pagelbės Sovietų mokslininkam ir inžinieriam išrišti tinkamai problemas apsigynimui nuo atomiškų puolimų."

jonų dolerių. Vos dešimtis dienų prabėgo, ir vėl žmonės paskendo baimėje. Vėl atūžė viesula, šį kartą Edna, su lietumi ir vėjais, draskė namų stogus, medžius, daužė langus, nulaužė elektros ir telefono stulpus, išrovė medžius iš šakių ir apsėmė namus, miesto gatves.

Baisus buvo reginys, nei šviesos, nei telefonų. Miesto krautuvės ir langai apdėti smėlio maišais. O žmonės užtraukė langus, užspyrė duris ir sėdi prie žvakių šviesų, baime apimti. Vienok, šį kartą visi žinojo, kad ateina audra ir buvo pasiruošę, apsisaugoję iš anksto. Ypač Providence miestas ir jo apylinkės turės daug darbo, pakol vėl sugrįž prie paprasto gyvenimo. Zanavykas

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

DIDŽIOJO VAJAUS ŽENKLE

RUGSĖJO mėnuo yra Didžiojo New Yorko ir jo apylinkių lietuvių bendro mėnuo. Jis parodys mums, kiek mes aukštai stovime savo tautos narių sargyboje, kiek karštai plaka mūsų širdys dėl mūsų vargstančių brolių anapus vandenyno. Jis parodys mums, galų gale, kiek mes verti nešioti garbingą lietuvių vardą.

Mes čia perkamės namus, auto mašinas, gražiai rengiamės ir gerai pavalgom, bet vis sielojamės, kad dar permaži . . . kad vis permaži . . . Bet ar pakankamai sielojamės tais nelaimingaisiais, kurie klaidinai vaikšto kryžiaus kelius Europoje be jokios vilties, be ateities.

Rugsėjo mėnuo tebūna mūsų gilių apmąstymų mėnuo. Bent tada persikelkime savo širdimi ir siela į anų nedalią. Kas jau ten gyvena, tiems, galbūt, lengviau įsijausti, prisimenant savas išgyventas kančias, nors senieji Amerikos lietuviai, kaip rodo netolima praeitis, pernelyg labai buvo įsijaute vadinamųjų D. P. vargą ir rėmė, kuo tik galėjo.

Bet gyvenimas anais laikais ir dabar yra labai skirtingas. Tada bėgliai gyveno remiami duosnios amerikiečių rankos bendrai, o Amerikos lietuvių ypatingai. Dabar gi likusieji bėgliai, įjungti į vokiečių ūkį, iš Amerikos negauna nieko. Kas gali dirbti, tai dar pusė bėdos, bet atmintime, kad ten pasiliko daugiasia tie, kurie jau negali dirbti. Jų būklė

Ar mes, gyvendami socialiai, leisime aniams baigti savo dienas po sunkia gyvenimo našta, visų pamirštiesiems, visų apleistiems, su dešone lūpose, ašaromis akysė ir skausmu širdyse, kad toje sunkioje valandoje nuo jų visi nusigrįžo. Ne, mes negalime to prileisti. Mes esame lietuviai, kaip ir jie. Mes ir jie esame vieno kūno ir kraujo, vienos motinos—Lietuvos. Tegul mūsų meilė, mūsų duosnumas sušildo juos, nušluostą ašaras karčias ir suramina, kad jie ne vieni, kad mūsų širdys plaka kartu su jų širdimis.

Jei jau Didžiojo New Yorko burmistras, kitatautis, parodė savo meilę, skirdamas BALFui visą rugsėjo mėnesį rinkliavoms mūsų vargstančių brolių naudai, tai mes, lietuviai, tūkstantį kartų daugiau turime atjausti savo brolius ir seseris besišaukiančius pagalbos.

Taigi RUGSĖJO mėnuo turi giliai įeiti į mūsų sielą ir plačiai atverti ją, alsuojančią karšta meile mūsų tautiečiams anapus vandenyno. Kas tik gali turėtų stoti į aukų rinkėjų eiles. Šia proga gražiosios lietuviškos rinkdamos aukas, galėtų pademonstruoti ir gražiuosius tautinius drabužius. Visi kiti turėtų duosniai atidaryti savo pinigines ir pilnas drabužių spintas. Tegul neša kandys. Geriau atiduoti BALFui. Jis atiduos tiems, kurie jų reikalingi.

Čia negali būti jokio skirtumo nei tarp senų, nei tarp naujų ateivių. Visi mes esame lietuviai, visi tos pačios žemės išauginti. Čia gimusieji, manau, su pagarbą prisimins savo senolę ir taip pat neliks abejingi jos vaikams.

Tikro lietuvių, mylinčio savo brolius, pareiga — visą RUGSĖJO mėnesį gyventi didžiojo vajuos ženkle. Visų kalbų pradžia ir pabaiga turi būti persunkusi vajuos pasisekimo dvasia, kad tūkiu būdu nė vienas lietuvis nepamirštų esąs lietuvis ir nepadarytų mirtinos nuodėmės nesudėjęs būtinos aukos ant mūsų tautos, mūsų tėvynės aukuro, kuri dabar yra pavergta ir negali pasirūpinti savo vaikų likimu.

J. Grabauskas

Chicago, Ill.

Rudeninio Sezono Pradžia

Vasara baigiasi, rudeninis sezonas jau čia pat. Chicago rugsėjo mėnesį sezoną atidaro "Margutis" nepaprastu koncertu, kurs įvyks sekm. rugsėjo 26d. Maria High School auditorijoje, prie 67-tos ir So. California Ave. Programą išpildys jau pagarsėję artistai — smuikininkė Elena Kuprevičiūtė ir jos brolis Andrius Kuprevičius, plačiai pagarsėjęs pianistas. Abu artistai šioje šalyje atsirado per "Margučio" pastangas. Elena Kuprevičiūtė pirmu sykiu pasirodė prieš Chicago publiką praėjusį pavasarį, kai ji koncertavo gegužės 2 d. Chicagos Civic Opera Rūmuose. Tąsyk ji buvo aukštai įvertinta ir muzikos žinovų ir gausios publikos. Jos brolis Andrius jau seniau čia buvo koncertavęs. Dabar vėl chicagiečiams proga išgirsti tuos mūsų pirmaeilus artistus. Bilietų kainos labai nebrangios: \$1.00, \$2.00 ir \$2.50. Auditorijoje vietos numeruos. Norintieji gauti geresnes vietas privalo bilietus išanksto išsigyti.

Tarsi Balsas iš Anapus

Viso pasaulio lietuviai gali išgirsti balsą, kurs ateina tarsi iš anapus grabo. Dalykas tame, kad žurnalas "Margutis" pradėjo dėti Antano Smetonos, buvusio Lietuvos prezidento, atsiminimus. Tas, kas tuose atsiminimuose parašyta, niekur nieko iki šiol nebuvo spaudoje pasirodę. A. Smetona aprašo apie tai, kas dėjos

Kun. Dr. Valiušaičio Kalba, pasakyta Rugsėjo 28, 1954, per J. J. Stuko radijo valandėlę, 1954 m. vajuos atidarymo proga New Yorke

Lietuviai: —

Jūsų sukurta didžioji šalpos organizacija, BALFas, šiemet švenčia pirmąjį savo garbingos veiklos dešimtmetį. Jūs ją sukūrėte tada, kad Lietuva, karo audrų nusiaubta ir nuskurusiu bolševikinių gaujų išniekinta, antru kartu pateko į negirdėto žiaurumo ir priespaudos vergiją, kada tūkstančiai nekaltų lietuvių buvo žiauriai metami iš savo gimtųjų pastogių, kada tūkstančiai užkaltauose vagonuose buvo tremiami į šaltojo Sibiro taigas, kada tūkstančiai kitų lietuvių, gelbėdamiesi nuo ištrėmimo, kalėjimo ar visiško sunaikinimo pasitraukė į karo liepsnose skęstančius Vakarų. Jūs ją sukūrėte tam, kad bendru darbu ir aukomis galėtumėte atskubėti į pagalbą nekaltoms raudonojo teroro aukoms. Jūsų širdžių gerumas ir sukurtoji šalpos organizacija, Balfas, toms nekaltoms, kruvinojo komunizmo aukoms buvo lygiai tas pats, kas paklydusiems tamsioje šviesos žiburėlis, ar skęstančiam jūroje išsigelbėjimo ratas — išganymas.

Kokius didžius darbus ši kilni jūsų širdžių organizacija — Balfas, yra nuveikęs šiuo metu man sunku yra ir išsiaiškinti. Geriausiai apie tai pasakys konkretūs skaičiai. Jūs išgelbėjote nuo bado ir išnykimo apie 80,000 lietuvių tremtinių ir apie 80,000 jų atsikvėtėte į šį kraš-

paskutinėmis nepriklausomos Lietuvos dienomis. Pasakojama, kaip Lietuvos vyriausybininkai ir Lietuvos veikėjai buvo nusistatę toms dienomis. Savo atsiminimuose A. Smetona smulkiai nupasakoja visų minis terių mintis, reikštas paskutiniuose ministerių posėdžiuose. Pasakoma, ką pats prezidentas tada manė ir ką jis siūlė daryti.

Šie atsiminimai tai svarbi istorinė medžiaga ir lietuvių visuomenę ją augštai įvertina. Veikėjai ir šiaip jau tautiečiai yra labai susidomėję tais atsiminimais. Naujai užsisakantieji "Margutį" dabar gali gauti visus tuos praeitus numerius, kuriuose A. Smetonos atsiminimai pradėti. Kreiptis adresu —

MARGUTIS
6755 So. Western Ave.,
Chicago 36, Ill.

leškoma

Aš Ona (Milkuniūtė) Haseben pajieškau Elzės Raslavičiūtės iš Nortu Naujienos, nuo Mariampolės, Anna Haseben, P. O. Box 230, Broad Brook, Conn.

ta, kurių daugelis jau spėjo ne tik įsikurti, bet ir prasikurti. Bet ar jūs ir naujai čia atvykusių šalpos darbas tuo jau ir baigtas?! Ne! Nes dar labai daug, net visas 10,000, lietuvių tremtinių tebeskursta Vakarų Europoje, kur tebeveda skurdų klajoklio gyvenimą. Jie laukia mūsų pagalbos. Jiems reikia padėti!

Šiuo kart jums nekalbėsiu smulkiai apie jų nedatekius, vargus ir pasibaisėtina sunkias gyvenimo sąlygas. Visa tai jūs puikiai žinote. Tik priminsiu kokie žmonės ten liko: seneliai, daugiavaikės našlės - motinos, barankiai, bekojai karo invalidai, džiovos pakąsti jaunuoliai.

Todėl, žinodami tai, tarkime drauge su Kristumi: "Gaila man minios" ir skubėkime į darbą šio vajuos metu. Nes tikrai meilė nesiriboją vien žodžiais. Ji yra dosni. Dosnumas sudaro meilės esmę. Juo karštesnė meilė, tuo turi būti didesnis ir dosnumas. Mums yra brangi Lietuva, o jau yra brangus kiekvienas lietuvis. Mūsų tauta yra neskaityta, tad turime kiekvieno lietuvių gyvybę branginti ir daryti viską, kad ji ne vegetuotų, bet žmoniškai gyventų.

Tačiau užuojautos žodžių negana. Reikia darbų, reikia aukų, ypatingai šiuo tragišku mūsų tėvynės metu. Gelbėjimas brolių tremtinių iš skurdo ir bado, išlaikymas tremtyje susikūrusių lietuvių širdinių, argi nėra kova už Lietuvą ir lietuvių? Šiam tikslui ir vykdomė aukų rinkimą.

Aš tikiu, kad Jūs neatsisakysite mums padėti praveisti šį vaju, aš tikiu, kad Jūs neatsisakysite paaukoti keletą dolerių ne svetimam, bet savo kenčiančiam broliui, aš tikiu, kad Jūs visi paėmę aukų lapus, išeisite parinkti aukų džiovos pakąstam jaunuoliui.

Nesiteisinkime, kad mes mažai turime lėšų arba negalime pasikirti laiko vajuos reikalams. Tiki pagalkovime trupeliuką: argi mes maitytumėm savo padėti, savo gausiai apkrautą stalą, savo automobilį, televiziją arba asmeninę laisvę į tremtyje tebevargstančių brolių skurdą ar jų niūrų gyvenimą stovyklose. Suprantama, kad ne! Tad padėkime jiems, kaip galime ir kiek galime. Bet neišdrįskime atsisakyti, nes tuo tik patarnautume tėvynės priešui, kurs trokšta ir laukia, kad mūsų broliams tremtiniams niekas nepadėtų ir kad jie badu išmirtų. Nesuklupkime tad prieš dolerio stabą — atiduokime jiems savo metinę duoklę.

Vienos dienos uždarbis tebūnie vidurkis mūsų arkos. Tokios arkos iš Jūsų prašome tik vieną kartą metuose.

Šis ypatingas jubilėjinis vajuos tesuriša mus, esančius laisvėje, tremtyje su tėvynėje kovojančiais broliais, kurie už tėvynės laisvę, lietuvių išlaikymą ir lietuvių šviesesnių rytojų nesigaili paaukoti viską — net ir gyvybę. Taigi, jie viską aukoja už tėvynę ir brolių lietuvių.

O ką mes duodame savo motinai tėvynei ir jos vargstantiems vaikams? Kuo mes prisidedame prie šios šventos kovos už Lietuvą ir lietuvių tragiškiausiu mūsų tautos metu?

Būkime tokie, kokie jie yra. Mylėkime tėvynę Lietuvą ir jos vaikus, savo brolius, kaip jie juos myli, Aukokime Jiems!

GLASGOW, ŠKOTIJA

Dar Vienas Gražus Išvažiavimas

Liepos mėn. 20 d. antradienį, organizuoti Glasgow ir kitų kai kurių Škotijos kolonijų lietuviai, turėjo dar vieną gražų išvažiavimą, — vienos dienos iškilą, į gražų Škotijos pajūrinį miestelį — Prestwick. Neskaitant Glasgow, šiame išvažiavime dalyvavo keletas ir kitų didesnių Škotijos lietuvių kolonijų, nes važiuojančiųjų buvo pripildyti 7-ni ididžiuliai Baxter kompanijos autobusai. Šį kartą visas šios iškilos pelnas, paskirtą vieninteliui Škotijos lietuvių laikraščiui — "Išėvių Draugui" palaikyti, kuris kas kartas vis daugiau išmirštant seniesiems savo skaitytojams, iš prenumertų neskaitytųjų gaunamų skelbimų, jau nieku būdu nebegali išsiversti. O Škotijoje gimes ir augęs lietuvių jaunimas, jau visai mažai jį teskaito. Bet argi galima išimtinai vien tik Škotijos lietuvių jaunimą, už tai visai pakaltinti? Aš manau, visai ne. Čia tai jau kaltas yra bendras lietuvių išėjimo vėžys, kuris atsižvelgiant į kiekvieną šali kurioje lietuviai gyvena ir bendras jos gyvenimo apstovavas, ten gimusių ir augusių lietuvių jaunimą, daugiau ar mažiau visur vienodai graužia. Ir tam vėžiui pagydyti iš tikrųjų yra labai sunku surasti reikalingi vaistai.

Prestwick miestelis, į kurį lietuvių iškilautojai nuvažiavo, yra visai nedidelis. Tačiau jis yra svarbus ir garsus tuo, kad palei jį randasi didžiausias visoje Škotijoje aerodromas, kuriuo pasinaudodami įvairių šalių trans-kontinentaliai didieji lėktuvai, kasdieną išskrenda ir parsiskrenda, bevažiudami įvairius pasažierus. Daugiausia pasažierų iš šio aerodromo išskrenda į Ameriką ir Kanadą, o taip pat ir ten ir į čia. Tačiau netrūksta ir į kitas įvairias Europos šalis.

Micstelis yra gana gražus ir švarus, nors ir mažas. Mat čia yra vasarotojų — atostogas leidžiančiųjų mėgiamiausia vieta. Per tris ar keturis mėnesius vasaros laike, čia iš visur suvažiuoja žmonės, praleisti savo atostogas ir ramiai prie jūros pasilsėti. Pajūrio plažias, ir čia, taip lygiai pat, kaip ir Girvan, yra gana gražus ir ilgas pasivaikščiojimų, todėl atvykusieji lietuviai, kiekvienas galėjo elgtis taip, kaip kam geriausiai patinka: Ir vaikščioti, ir

Waterbury, Conn.

Netekome Gabaus Veikėjo Waterburio apleidžia PLB. Waterburio apylinkės pirmininkas ir šeštadieninės mokyklos vedėjas. K. Bagdonas. K. Bagdonas ir J. Žemaitaitis atpirkto New Havene, 313 Grand Ave. laikrodžių krautuvę. Ten jie taisyks laikrodžius, foto aparatų ir kita, o taip pat, kaip teko nugirsti, pardavinės pigesnėmis kainomis deimantus, laikrodžius ir kitas brangenybes.

Būtų gera, kad vietos lietuviai, o ir apylinkių paremtų jų pirmuosius žingsnius. Waterburiečiai liūdi netekę žmogaus, kuris taip sumaniai judino visuomeninio darbo dirvonus, o kartu ir linki naujoje vietoje sekmingos darbuotės mūsų kenčiančios tėvynės labui. Yra tragiška, apverktina.

ilsėtis, ir po sūrų jūros vandenį pabraidyti. Kai kurie energingesnieji jaunuoliai ėjo ir madytis į jūras. Tik tiek bloga, kad jau ir visuomet Škotijoje mažai tebūna šilumos, o jau šią vasarą, ypatingai pas mus yra šalta. Nors lietus tą dienele ir iškentė nelijęs, tačiau p?tė toks stiprus ir įkirus vėjas iš -jūros pusės, kad tiesiog buvo neįmanoma, kiek ilgėliau atviram ore ant vėjo pasilikti, nebe įsiekiant kokios nors priedangos nuo vėjo. Mat čia yra 86 mylių pločio taip vadinama "Ayrshire Bay" jūros įlanka. Taigi vėjas turi pakankamai vietos įsibėgimui. Kai kurie lietuviai šen bei ten nuo vėjo besislapstydami, vis tēmija didžiuosius keturių motorų išskrendančius ir parskrendančius keleivinius lėktuvus, kurių motorų tarsi jaučių aušimas, virpina visą miestelį. Ypatingai tas aušimas yra girdimas, kai jis atsimuša žemyn pajūrio plažė, pakol lėktuvai atsitolina nuo krašto virš jūros. O jau tų sprausminių kovos lėktuvų, eskadrilė paskui eskadrilę, bedarydami karinius pratimus, stangia ir stangia, nuo krašto tolyn į jūras!

Taip ir krutame vis šį bei tą panašaus kaip šis išvažiavimas ar kiti dalykai, kultūrinėje srity bedirbinėdami. Žinoma, tautinis ir kultūrinis mūsų, Škotijos lietuvių katalikų veikimas, toli gražai, neprilygsta Amerikos ar Kanados lietuvių veikimui, tačiau jeigu proporcingai palyginus mūsų Škotijos lietuvių skaitlių ir gana sunkias ir tautiniam veikimui nepalankias gyvenimo apstovavas, galima būtų drąsti sakyti, kad jis ne ką yra ir mažesnis? J. Butkevičius

Warren, Pa.

Daugiau apie žymų Unijos Vadą. "Amerikos Lietuvy" buvo parašyta apie 40 metų Amalgamated Clothing Workers unijos gyvenimo peržvalga ir kad pirmas unijos prezidentas buvo Lietuvoj gimes. Tai aš jį ir jo tėvą žinoju. Kada Rooseveltas buvo antru kart įnominuotas prezidentas, republikonai nurodė Rooseveltui ir Rooseveltienės praeitą gyvenimą ir su kuo jie draugavo.

Prieš prezidento rinkimus, viena rytą prie savo durų radau mažą knygutę. Žiurau, ant pirmo puslapio, matytas man paveikslas. Republikonai aprašė visą Hillmano tėvo ir vaikų gyvenimą, nes jau Sidney Hillman buvo pagyvenęs žmogus.

Aš atmenu, kad jo tėvas man pasiuvo du kostiumus ir plosčių 1902 ir 1903 metais. Aš mačiau du jaunu vyrūku, kurie dirbo tėvo siuivykloj, vienas iš jų šmuila Gilbert. Jie paeina iš Kauno valsčiaus, žagarės miestelio. Persikėlę Kauno priemiestį, šančius, jie atidarė siuivyklą skersai gatvės šmito dirbtuvės vartų. Kaip geras siuivėjas, jis padarė gerą pragyvenimą šančiuose. Žinoma, tada vaikai ėjo į gimnaziją.

Sidney Hillman pirmiausia atvažiavo į Angliją ir dirbo siuivykloj kaip kirpikas. Atvažiavęs į Ameriką, jisai pradėjo savo kariarą kaip kirpikas 1911 metais. Jisai pradėjo darbuotis prie unijos. Jam teko veikti sykiu su poniu Rooseveltiene ir tuojaus buvo išrinktas unijos prezidentu. Tada Sidney Hillman jau gavo \$15,000 į metus algos ir už sugaištą laiką ekstra. Kaip republikonai sako, jisai vairavo Kongresą, prezidento Roosevelto laikais. Tai taip žydų tautos žmonės pasiekia aukštą laipsnį. Yra ir dau-

NO MONTHLY CRAMPS... not even on the VERY FIRST DAY!

Doctors' tests show amazing preventive relief of pain, backaches, nervous feelings

● Women and girls who suffer from the functionally-caused cramps, backaches and headaches due to menstruation—who feel upset and irritable on certain "particular days" every month—may be suffering quite needlessly!

Such is the conclusion from tests by doctors in which Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound stopped or gave amazing relief of such distress in 3 out of 4 of the cases . . . even on the very first and worst day of the period! Yes! Medical evidence proves Lydia Pinkham's mod-

ern in action. It exerts a remarkably calming effect on the uterus—without the use of pain-deadening drugs!

The effectiveness of Lydia Pinkham's needs no proof to the millions of women and girls whom it has benefited. But how about you? Do you know what it may do for you?

Take Lydia Pinkham's! See if you don't get the same relief from cramps and weakness . . . feel better both before and during your period!

Get either Lydia Pinkham's Compound, or new, improved Tablets, with added iron! Lydia Pinkham's is wonderful for "hot flashes" and other functional distress of the "change of life," too!

"AMERIKOS LIETUVIS"

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by
Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription in U. S.	\$3.00	In Foreign Countries	\$4.00
Two Years Subscription	\$5.00	Two Years Subscription	\$6.00
One Half Year	\$2.00	One Half Year	\$2.50

Advertising rates — 10 cents
Single Copies — on application

Amerikos Lietuvių savaitinis laikraštis išleista šeštadieniais, leidžiama
Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.
Metinė Prenumerata S. V. — \$3.00 Užsieniuose - Kanadoje — \$4.00
Dviem Metam — \$5.00 Dviem Metam — \$6.00
Pusei Metų — \$2.00 Pusei Metų — \$2.50
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos.
Prenumerata turi but apmokėta iš anksto

Entered as Second Class Matter — September 29, 1914, at the Post Office
at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

Darbininkų Vadų Deklaracijos; Prancūzija Krizėje;

AMERIKOS darbininkų vadai proga Darbo Dienos šventės pasisakė, kad jie nebeis tais keliais, kuriais nuėjo euro piečių darbininkų vadai nuveddami darbininkiją ir ukinkiją į fiktyviškojo socializmo džiungles ir komunizmą, badą, skurdą ir politinę nelaisvę. Marxistinis, leniniskas ir staliniskas "socializmas" darbininkų apgaulybė, politinės ir socialinės vergijos įstitucija — sako AFL vadas Geo. Meany. Komunizmas davė katastrofiškas pasekmes pasaulio tautoms ir darbininkijai — sako p. Ruther ir p. Beck. Žodžiu, AFL ir CIO darbininkų unijų vadai pabriežė savo deklaracijose proga Darbo Dienos šventės, kad JAV darbininkai atsisako nuo fiktyviškojo socializmo, atsisako ir nuo organizavimo darbininkų politinės partijos delto, kad jie žino davinius Eurazijos darbiečių partijų, kuriose suėjo karjeristai ir oportunistai, visokių spalvų socialistai, bet nepatirino darbininkijai socialinių, ūkinių ir politinių laimėjimų, priešingai, dažnai darbininkija gavo žalą iš darbiečių politinių partijų veikiančiųjų Eurazijos žemyne.

Šis JAV darbininkijos vadų pasisakymas nepatiks britams ir kitiems europiečiams, pseudo socialistams, suėjusiems darbiečių partijose ir pavertusiems darbininkų unijas į politines grupes, kurios nustojo įtakos ir nieko nelaimėjo darbininkams, arba, jų laimėjimai žymiai mažesni negu nepolitiskai organizuotų JAV darbininkų. Reikia pasakyti, kad JAV darbininkų vadovybės laikosi savo pirmtakūnų nusistatymų — Gomperso ir Green, kurie buvo priešingi steigimui darbininkų politinės partijos Amerikoje. Žodžiu, AFL ir CIO vadai palieka "nepartiniškus."

Paryžiaus Demokratija Krizėje

Paryžietiškos demokratijos valdovai išvakarėse ūkinės ir finansinės krizės. Dabarties politinė krizė Prancūzijos priėjo kelio galą, o kai prasidės finansinė ir ūkinė krizė, tada matysime Paryžiaus valdovų nuotaikas lygiai tokias kaip mūsų išgarsėjusio VLIKO, kuris savo politikoje eina prancūziškos demokratijos keliais, kurie veda VLIKą prie anarchijos.

Prancūzijos frankė krinta kai ryto rasa. Prieš pereitąjį karą mokėjome 14½ centų už 1 frankę, o dabar 1 frankę nuperkame už 0.28¼; didelis kontrastas! Frankė verta dolerio rinkoje tiktai 28 dešimtadalius amerikoniškojo cento. Ir kai pranešimai rodo Paryžiaus valdovų 1954—55 metų budžete bus didelė skylė — deficitas, prancūziškoji frankė gali kristi krizės metu ligi minuso laipsnio. Štai kame gludi Prancūzijos frankės ir ūkinė krizė netolimoje ateityje jei prancūzai negaus amerikoniškųjų dolerių stiprinimui jų frankės.

Paryžiaus valdovai tikėjosi gauti dolerių iš Washingtono, dėja, naujasis Prancūzijos Priemeras, Mandes France, neteko veido Washingtono po to kai jis pasuko Prancūzijos užsienių politikos gaires į kitą pusę negu Washingtonas pageidavo. Mandes France kalba apie vydydymą taupumo, apkarppmą prancūziškos demokratijos biurokratijos — fiktyviškojo socializmo. Kai jis pradės taupumo vydydymą matysime jo vyriausybės nuvertimą. Juodos dienos artėjo Prancūzijos pseudo demokratijai.

Britų Darbiečių Įspūdžiai

Grįžta britų darbiečių vadai iš komunistinio pasaulio su mažai vilčių politinio kapitalo pasidaryti iš savo misijos komunistiniam pasaulyje. Attlee ir Bevan pasisakė apie savo įspūdžius Rusijoje ir Kinijoje įgytus. Kad ir mažai jie matė komunizmo tuose kraštuose besilankydami Maskvoje ir Peipinge, pabuvodami ir karališkai vaišinami kompartijos vadų, išgerdami po keleta taurių šampapno vieni kitiems linkėjimus duodami. Šiame klausime Attlee ir dalinai pasisakė, kad jis nerado to ko jis tikėjosi rasti komunistų pasaulyje. Mes esame tikri, kad p. Attlee bus apsi-vylęs savo misijos daviniais.

Geresnį įspūdį parsiveža p. Bevan, šis britų darbiečių vadas senai komunistų bičiulis, tatau jo pareiškimai apie jo patyrimus optimistiški, kitoki negu Attlee's ir kitų darbiečių. Jis pasisakė, kad Rusijoje ir Kinijoje nėra diktatūrų ir despotizmo po mirusio Stalino, diktatūra ir despotizmas nušalinta.

Mes nesistebim p. Bevano optimizmu, mes esame girdėję jo pareiškimus pirm negu jis nuvyko į komunistų pasaulį, jis teigė, kad komunizmas netokis blogas kaip žmonės apie jį kalba. Taip kalba ir JAV komunistų vadai, kitų kraštų komunistai kaip p. Bevan. Mes nesistebim del p. Bevano optimizmo ir vilčių. Nenorime įtikėti, kad britai darbiečiai patikės jo pareiškimams.

AMERIKA NE VISAGALĖ

Vyt. Širvydas

Šiomis dienomis išėjo knyga "The Limits of Foreign Policy", kurioje penkios paskaitos skaitytos Hollins kolegijos studentams ir profesoriams pereiną rudenį. Jų autorius Charles Burton Marshall, buvęs narys mūsų Valstybės Departamento planų štabo. Jis bando mums duoti keletą sveikų pažiūrų, kas yra valstybės užsienio politika ir kiek toli Amerika gali eiti vykdam savo uždavinius.

Nepavykus priverstinai blaivybei (prohibicijai) ir matant, kaip sunku apvaldyti mūsų jaunuomenės išklpės išdykavimas (juvenile delinquency), sako, mums amerikonomams privalu suprasti, kad jei valstybėje viduje negalime pasiekti, ko norime, tai ir užsienio politikoje yra tam tikros ribos. Mes gal norėtumėm šį bei tą (pavyzdžiui, sugražinti Lietuvai nepriklausomybę), bet tam norui įvykdyti turėti ganėtinai pajėgumo — yra kitas dalykas. Norams ribų nėra, bet yra ribos priemonėms juos įkūnyti.

Vienas svarbiausių užda-

vinų Amerikos užsienio politikai yra nustatyti žmoniškų santykius su Sovietų sąjunga. Ta sąjunga, valstybės kauke prisidengusi, yra samokslas netik prieš žmonišką, bet ir jos pačios piliečių laisvę. Amerika tik tokią politiką gali vesti, kuriai jos piliečiai pritaria. To kiū būdu tarp tų, kurie savo elgesį grindžia žmonių pritarimu, ir tų, kurie prieš tokį pritarimą daro žemus ir teroristinius samokslus, susitarimas vargu galimas.

Bet, žinant, kad kaip vadaus, tai užsienio politikoje Amerika negali būti visagalė, reikia įsivesti savo galios ribų. Ta galia didėja, jei gaunama gerų talkininkų. Tokiu būdu, Amerika bando bendra koalicija surišti kuodidesnį skaičių laisvų valstybių. Tačiau, laisvos valstybės, kaip laisvi piliečiai — turi teisę pritari, ar ne. Tat neverta per daug karsčiuotis, jei pavyzdžiui, prancūzai rodosi neina tuo keliu, kuris mums vaizduojasi jiems tinkamiausias, arba kad anglai turi kitų nuomonių, negu mes. Mūsų pareiga yra skirtumus lyginti.

Philadelphia, Pa.

Rems Lietuvių Bendruomenę

Rugpjūčio 25 d., Philadelphijoje įvyko Kunigų Vienybės suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 40 kunigų iš visos Amerikos. Kaip teko nugirsti iš visai patikimų šaltinių, suvažiavime kunigai tarp kitų klausimų svarstė ir tai, kokią padėtį privalėtų užimti lietuviškųjų parapijų kunigai lietuvių bendruomenės klausimu. Išsiaiškinta, kad senajai lietuvių kartai retėjant, o jauniui suamerikonėjant, gresia ateityje dideli pavojai lietuviškosioms parapijoms išnykti, todėl kunigų priimtas toks sprendimas: Kunigų Vienybė visomis išgalėmis lietuvių bendruomenę ir patys kunigai aktyviau dalyvaus bendruomenės veikloje.

Suvažiavimas įvyko labai puikiame viešbutyje "The Barclay", kuris randasi gražioje miesto dalyje prie Rittenhouse aikštės, apaugusios dideliais medžiais. To viešbučio veidrodžių salė, skirta organizacijų suvažiavimam ir baliams, yra daug garsenybių mačiusi.

Už Savo Kraują Nori Vilniaus Ir Lvovo

NEW YORK, N. Y. — (Laic) — Lenkų karių dienos minėjimo proga New Yorke leidžiamas lenkų laikraštis "Nowy Swiat" įsidėjo vedamąjį, kuriame rašo, jog už marias išlieto lenkų kraują Lenkija turinti gauti ne tik laisvę ir nepriklausomybę, ne tik Varšuvos pilį, bet ir "lenkišką" Vilnių ir Lvovą. "domu, ką lenkai pasakytų, jei lietuviai ir ukrainiečiai, kurių kraujo mažiau buvo pralietu, už tą kraują panorėtų gauti Krokuvą ir Varšuvą?"

Prof. Mykolui Biržiškai Sušelpiti Komiteto A. išaukimas

Michas Lietuvi,

Lietuviai dėliaugiasi, turėdami laisvėje prof. Mykolą Biržišką, garbingąjį Nepriklausomybės Akto signatarą, įžymų mūsų tautos mokslininką, rašytoją, ir visuomenės veikėją. Jau ketveri metai, kai šis mūsų tautai nusipelnęs vyras yra priverstas gyventi tokiomis vargingomis sąlygomis, kurios nedaro garbės lietuvių vardui.

Los Angeles lietuvių visuomenė, susirinkusi į bendrą bendrą pasitarimą, tarė apčiuopiamu būdu ateiti pagalbą. Tam tikslui buvo išrinktas specialus komitetas, į kurį įėjo įvairių profesijų ir pajiūrų žmonės. Visuomenė pageidavo, kad šis komitetas susirūpintų sunkiu Mykolo Biržiškos likimu, sudarytų jam geresnes gyvenimo ir darbo sąlygas ir duotų pajusti, kad lietuviai jį įvertina ir gerbia.

Tačiau Los Angeles lietuvių kolonijai yra permaža pati viena šį uždavinį išspręsti. Todėl Komitetas tarė kreiptis viso pasaulio lietuvių ir jų organizacijų, prašydamas aukomis prisidėti prie šio krikščioniško ir Lietuvos Tautai garbingo darbo. Komitetas tikisi šį mūsų tautos veteraną sušelpiti ir aprūpinti taip, kad jis galėtų ramiai gyventi ir dirbti Lietuvos naudai. Komitetą sudaro šie visuomenės rinkti asmenys: pirmininkas Jonas Uždavinys vice pirmininkas Chas. Lukšis, Išdininkas Kun. Kleb. J.

KĄ KITI RAŠO

Amerika kantriai lauks.

Pagal Bostono Christian Science Monitor dienraštį, Amerikos užsienio politika dabar kitaip pakrypusi. Kol Amerika turėjo atominių ginklų monopolę ir didžiulius lėktuvus atomines bombas Maskvon nunešti, tol sekretorius Dulles, ir kiti, kalbėjo apie nustumimą geležinės uždangos iki teisėtų Rusijos rubežių, reiškia, iš laisvinant Pabaltijo kraštus, ir visus kitus. Bet dabar Rusija pasivijo Ameriką net vandenilio bombų atžvilgiu, ir jau turi lėktuvų, kaip ir amerikoniai. Todėl dabartinis Amerikos politikos tikslas yra ne kariniu smūgiu grasinti, bet stiprinti visų demokratijų karinį pajėgumą ir kantriai laukti iki pačioje Rusijoje įvyks žmoniškesnių permainų, arba raudoni kinai pradės nesutarti su raudonais rusais. Jei, ištikrųjų, tai dabartinė Amerikos užsienio politikos kryptis, pasiilgins laikas Lietuvai laisvę atgauti. Amerika kantriai lauks, turės laukti ir Lietuva iki pajėgos, kurios vairuoja žmoniškos gyvenimą pasuks istoriją kitu keliu.

Nepamatė sloniaus.

Kai kurių lietuvių (kaip rašytojas A. Skėma) garbinamas prancūzas "egzistencinės filosofijos" rašytojas Jean Paul Sartre lankėsi Rusijoje ir parašė įspūdžių Paryžiaus "pažangiajai" spaudai, kuriuos aptaria Le Figaro Litteraire. Sako, vaikščiojęs, "susimąstęs" Kremliaus koridoriais, iš kurių diktatoriai žada netrukus išsikraustyti. Po to, viesėjęs aziatinėje Uzbekstano respublikoje, kur jam patikę kolchozninkai atskridę lėktuvais pasižiūrėti, sostinėje rodomos dramos. Čia, sušunka Sartre, "kultūra". Tačiau, apgalauja, kad toji drama buvo vovevilinio tipo, kur karžygis (komunistas) visados laimi prieš piktadarį (kapitalistą, ar amerikoną) Sartrei gailu, kad jo mėgiamas rašytojas Dostojevskis dabar laikomas paniekoje. Katorginių darbo stovyklų jam nerodė, nes Sartre nieko apie ten kankinamus nekaltus žmones nerašo.

Taigi, buvo prancūzas žvėryne, matė peteliškių ir vabzdžių, bet nematė sloniaus

A. Kučingis, sekret. dr. Petras Pamataitis ir valdybos nariai: Marija J. Aftukienė, adv. Aleksandras Dabšys, Adėlė Deringienė ir Bruno Gediminas. Komiteto garbės nariai: maloniai sutiko būti Lietuvos Rašytojų Draugijos pirmininkas Ben. Babrauskas ir yra pakviesti Lietuvos Profesorių Draugijos Amerikoje pirm. dr. P. Jučaitis bei Lietuvos Žurnalistų Sąjungos pirm. V. Rastenis.

Komitetas skelbia tam tikslui iki 1954 m. gruodžio 1 d.

— kad žmogus sovietų imperijoje laikomas gyvulių, o jo dvasia pavergta ir paniekinta.

Gali būti, bus taika.

Amerikonų "Life" žurnalas cituoja anglų Lordo Strang kalbą Lordų Rumams Anglijoje. Lordas Strang buvo vadas misijai pas Staliną, kada tas reikalavo jam pripažinti teisę pasigriebti Lietuvą, o anglai griežtai nesutiko. Stalinas tada susitarė su Hitleriu. Strangas sakė, jei Maskvosa dabar labai švaistomą posakį "taikus sugyvenimas" insime prasme "kurybinio darnumo bei sutarimo" tai stambiai klysimė. Komunizmas save skaito mesiju ir misionjeriu, kuris arba laimės, arba praras viską. Darnus sutarimas negalimas. Tačiau, "jei taika reiškia karo nebuvimą, taikus sugyvenimas netik galimas, bet, rodos, ir bus."

Svarbiausi mūsų gadynės istorijos faktai, sako, yra iškilimas fanatiško sovietų galybės imperializmo ir Amerikos susipratimas, kad ji, kaip vienintelė stipri šiam imperializmui atsisirti pajėga, yra atsakomina spirtis. Lordas sako: "Kaip kiekviena valstybė, taip ir Rusija rūpinasi savo sveikata. Pasauliniu karu ji terizikuos kai bus įsitikinusi laimėti. Mūsų pareiga yra pasirūpinti kad ji žinotų, jog pergalė nebus lengva. Tokiu būdu, sakinį "taikus sugyvenimas" geriausia reikšti sakiniu' sugyvenimas be karo". Toks sugyvenimas gali tęstis ilgus dešimtmečius. Jis mums vistiek brangiai kainuos, nes komunistai visados visur lys, ardys ir stengsis užvaldyti tą pasaulio pusę, kuri dar laisva." Anglų darbo partijos vadas, Attlee, po apsilankymo raudonoje Kinijoje rašo:

"Dideliame pasaulio plote, nuo Elbos upės Vokietijoje iki Kinų jūros. Azijoje, darbininkams neleidžiama laisvai protauti. Knygos, kurios verstu juos taip protauti, net nespauzdinamos. Tamsoz uždanga sunkesnė ir baisesnė negu geležinė. Šie milijonai naujų beraščių gaus tik tiek apšvietos, kiek reikalinga iš jų padaryti gerus darbininkus vykdyti jų valdovų raginimą: 'gaminkite daugiau'. Jie į viską žiūrės savo tyronų akimis ir girdės tik ką bosai norės, kad jie girdėtų." V. Šernakys

aukų vajų. Aukus prašome siųsti išdininko vardu šiuo adresu: Rev. J. A. Kučingis, 2704 St. George St., Los Angeles 27, Cal. Aukojusių asmenų pavardės ir visas atsiskaitymas bus skelbiami spaudoje. Atsiskaityma tikrins revizijos komisija. Vajui pasibaigus, aukotojų ir organizacijų vardai bus surašėti į specialią knygą ir įteikti pačiam prof. Mykolui Biržiškai.

Los Angeles, Calif., rugsėjo 1, 1954.

LITERATURA IR GYVENIMAS

SARŪNAS

Kai už nemylimo...

Kupstys palydėjo svečius, o motina su Marce pasilikusios troboj ginčijos.

— Beprote, tu, paršeli! — vaksijo motina. — Tu nieko neišmanai, kokia tau laimė atsitinka! Kas tau bus bėda? Viso pilnas gyvenimas. Bene rūpės darba dirbti, arba vargą vargti? Atsisėdusi sau, kaip ponija, mergas bevarinėsi.

— Gali sau pati eiti, kaip taip tinka tas persenėlis pa juodėlis! — prorėksmiai murmėjo Marcė. — Tuščia jo turtų ir gyvenimo! Nenuvarysite manęs už to kūtvai los, kad jūs nesulauktumėte! Tarsi negausiu jaunesnio?

Tėvas sugrįždamas nugirdo Marcės kalbą, ir tas užniko bartis.

— Tu, paršeli, dar tu juoksis iš tokio žmogaus? Tu jo vyzų nestovi! Bi tik tave imtų: rankas kojas nubučiauvsi gali už jo eiti!

— Gali, gali, kad nori, pats keliauti! — rėkdama barėsi Marcė. — Manęs varu nenuvarysite, ir gana! Stačiai sakau.

— Ar tu dar zambatysi? Tuoj nugarą išmangursiu! Neužteko dar tau aldadra! aldadra! po mišką be kokio darbo! Kaip pakliūsi į vyro nagus, išpers kailį, kaukdamas imsis karbi!

— Papūskite nosį! Mušimu, mat, baugina! Verčiau eisiu ir pasikarsiu!

Tai sakydama, Marcė spruko pro duris, nes nežlėbė, jog tėvas pančio graibstosi. — (Iš Žemaitės apsakos, "Petras Kurlmelis.")

Gyventi turime, kas sau, ne kolektyviai.

Jo nuomone, visi bandymai bendrai ir kolektyviai susiorganizuoti nepajėgs pakreipti virus, kurie mūsų gyvenimą vairuoja, nes tie bandymai vienas kitą nubraukia. Luomas iškyla virš luomo. Jei vienas žiaurumas sušvelnėja, kitas padidėja. Skaičiai išstumia gerumą. Tai tokios buvo jo mintys. Aišku, su tokiomis mintimis jis netiko būti valstybės vyru, ar politikos vadu. Tačiau, kada tik mane troškino ar purtė, kada tik mūsų pasaulis man pasirodydavo it iš vėžių išmesta geležinkelio sistema, kurios visi signalai susimaišė, ir todėl viskas dūžta, mane jis nuramindavo kaip aržuolas, tvirtas ir tiesus, pačios žemės močiutės penimas. — (Iš Charles Morgan apsakos "The River Line".)

Vakarai ir Rytai.

Vakarų žmogus nori bėgti, veikti, dirbti. Rytietis — sėdėti ir dūmoti. Todėl Vakarams reikia budizmo (arba kinų taoizmo, ar indų jogos), o Rytams — komunizmo, arba krikščionybės su nugarkauliu ir raumenimis. Na, šiandien tas kaip tik ir vyksta. Mes godžiai išsiverčiame kinų filosofijos

veikalą Tao Te Čing, arba indusų šventąsias Bhagavad — Gita giesmes, o šie įsirėmę studijuoja komunistų manifestą. — (Iš Cyril Connolly apsakos, "The Unquiet Grave." Lietuviams įdomu, kad mūsų Vydūnas krikščionybę paniekinęs, garbino indusų filosofijas. Va karičiai mėgsta mėsą, rytiečiai — ryžes. Vydūnas nekentė mėsos.)

Mūsų rašytojų silpnybės

Mūsų gdynės rašytojas turi dvi silpnības. Viena, skaitytojas ne tikras, kad jie rašo kas ištikrųjų pasaulyje vyksta, ar gali įvykti. Skaitai, tartum, sapnuoji, ir junti, kad tai sapnas. Antra, jų vaizduojami žmonės kaip tai tyčiomis žeminami kaip negarbingi, neryžtingi ir todėl tokiems minkštagalviams mummye dažnai nepakyla jokio pasigailėjimo jų varguose ar nelaimėse. — (Anglų rašytojo pastaba New Statesman and Nation žurnale, birž. 1954. Kas iš lietuvių žavėtusi Dr. Pietario Algimantu, ar Kraševskio Pilėnų Kunigaikščiu, jei jie būtų tokie tipai, kaip savo raštuose mums vaizduoja Gliaudos ir Landsbergiai?)

Tikėjimas ne visur tinka.

Tikėjimas, tai dalykas ne prievartos, bet sąžinės. Kad norite tikėti, tikėkite! Kad nenorite tikėti — netikėkite! Tik tai žiūrėkite, kad jūsų darbai būtų geri! Man rodo si, šitaip reiktų žiūrėti į dalykus mums visiems, kuriems rūpi, ne vaidus tarp tikinčių ir netikinčių kelti, tik kelti lietuviybę, ginti tautos teises. Vienas Amerikos lietuvis "Vienybėje Lietuvininkų" gerai rašo: "Tikėjimas gali pasilikti pas kiekvieną žmogų nekludytas, o tautiškuose dalykuose visi dirbkime išvien. Labai teisinga pažvalga. Tikėjimu visokių užkampius bešluostant, galima jį diktokai suteršti — reiktų kaip kam ir tai visados atsiminti. — (Iš Antro tomo V. Kudirkos Raštų; žodžiai rašyti 1893 metais.)

J. V. Deficitas Padidėjo 4.7 Bilijonais

Washington, D. C.—Eisenhower administracija paskelbė naują sumažinimą gynybos išlaidose, bet sakė, kad kitur išlaidos padidėjo, taipgi pajamos žymiai mažinasi, tai laike fiskališkų metų, vyriausybė gali turėti \$4,700,000,000 deficito. Tai tik apskaitymas kiek vyriausybė gali įeiti į skolą šiais metais. Naujos išlaidos gynybai užlaikys stipriausią kovojančią jėgą, kokią kraštas turėjo taikos laike. Kontraktai gynybos reikams padidėjo dvigubai pradedant liepos 1 d. sulyginus su pereinamųjų metų samata.

KAIMO KLEBONAS - ŠIŲ DIENŲ ŠVENTASIS

Š. m. gegužės 29 d. šv. Petro Bazilikoje, Romoje Popiežiaus Pijaus X paskelbimo šventuoju proga susilaukė tokių didelių iškilmių, kurių iki šiol nebuvo turėjusi. Kodėl taip! Ar Pijus X pirmas iš popiežių paskelbtas šventuoju? Ne. Daug popiežių yra paskelbti šventaisiais. Pijus X yra mūsų laikų šventasis, laikomas modernišku popiežiumi, kuris pažino XX a. pasaulio dvasią ir naujus apaštalavimo reikalavimus, 7 metų vaikams leido priimti šv. komuniją. Jis savo enciklikoje išklė pasauliečių apaštalavimo reikalą, jis pasmerkė naujai iškilusias moderniškas laisvamanių doktrinas. Iki šiol šventumo sąvoka buvo pridengta kažkokia nepaprasta, didinga, nepasiekiamo heroizmo skraiste. Tuo tarpu popiežius Pijus X savo gyvenimo paprastumu, kuklumu ir drauge dvasios kilnumu bei visišku Kristaus mokslo apaštalavimu atsidavimu šventumui supratimu, šventumo idealą priartino prie kiekvieno tikinčiojo krikščionies. Tai naujųjų mūsų laikų šventasis. Dėl to jis mums yra labai artimas ir brangus. Dar tik praėjo 40 metų nuo jo mirties, daugelis jį dar gerai ir atsimena. Nestebėtina, kad šv. Petro Bazilikoje, Romoje po šv. Sakramento ir šv. Petro kapo, šv. Pijaus kapas gausiausiai lankomas.

Mažasis Beppi

1835 m. birželio 2 d. Italijoje, Venecijos provincijos Riese kaime, Jonui ir Margaritai Sartams gimė berniukas, kuris pakrikštytas Juozapu (itališkai Giuseppe, sutrumpintai Beppi). Jis buvo antras iš eilės, po jo gimė dar 8 kūdikiai, pirmasis ir jauniausias mirė, tad šeimoje augo 8 vaikai, 2 berniukai ir 6 mergaitės. Tėvai buvo neturintys, tėvas turėjo mažą sklypėlį žemės, kurio negalėdamas pragyventi, buvo laikanešiu ir pripuolamai dar uždarbiaudavo, kad galėtų išmaitinti savo šeimą. Mažasis Juozukas, arba Beppi, kaip jis namiškių buvo vadinamas, augo sunkiose sąlygose, basas ir apdrisęs žaidė su kaimo vaikais, jokių stebuklų, jokių regėjimų nebuvo. 7 metų pradėjo

tarnauti šv. Mišioms. Pirmą kartą eidamas tarnauti pasiskolino iš kaimyno berniuko batus, bet paskui klebonas Beppi ir basam leido tarnauti prie altoriaus. Baigęs Riese prad. mokyklą, pradėjo lankyti Castel-franco keturklasę, esančią už 7 km. nuo Riese. Beppi kasdien pėsčias į mokyklą nueidavo ir grįždavo. Užkasti įsidėdavo duonos gabalėlį. Kad batai neplyštų, tai išėjęs iš miestelio, nusaudavo batus ir rankoje nešdavo. 12 metų amžiaus priėmė pirmą šv. Komuniją. 15 m. baigė keturklasę ir geriausiai iš visų išlaikė egzaminus.

Kelias į kunigus

Iš pat mažens Beppi turėjo didelį troškimą būti kunigu. Tėvai jo tą troškimą žinojo, džiaugėsi sūnaus pasisekimu moksle, bet Beppi baigus keturklasę, toliau jo į mokslus nebemanė leist, nes nebuvo iš ko. Tik per vietos klebono rekomendaciją to paties Riese kaimo staliaus sūnui, garsiam Venecijos patrijarkui ir kardinolui Monico suteikus stipendiją, atsivėrė seminarijos durys ir neturtingam laiškanėšio Beppi. Antrais seminarijos metais mirė tėvas, motina viena turėjo išlaikyti visą šeimą. Brolis kalbino nutraukti mokslą, tačiau Beppi nesutiko, jis norėjo būti kunigu. Kadangi motina nebegalėjo nei knygoms bei rūbams duoti pinigų, o sutana buvo jau visai sudevėta, tai pats Beppi, prieš vykdamas į seminariją perėjo kaimą, prašydamas Dievo vardu gailėstingumo. Geri žmonės sušelpė, ir taip likusi seminarijos laika gelbėjosi išmalda. 1858 m. rugsėjo 20 d. buvo įšventintas kunigu.

9-neri metai

Naujai įšventintas kunigas Juozapas Sarto buvo paskirtas vikaru į Tombolo, Gyvenimo pradžiai reikalingų daiktų padovanojo geradariai. Naują vikarą klebonas mokydavo kiekviena žingsnyje, už ką vikaras jam buvo labai dėkingas. Tik vienu klausimu jiedu nesutarė, kai jaunas vikaras panorėjo lankyti visus parapijos ribose gyvenančius žmones: tikinčius,

PR. PAULIUKONIS

netikinčius ir net žydus. Jo supratimu, jie visi priklauso Dievo karalystei, tik reikia juos atvesti į ją. Klebonas po ilgesnio pasiaiskinimo sutiko su vikaro sumanymu.

Išbuvęs 9 metų vikaru, buvo paskirtas į Tombolo klebonu. Tombolo diduomenė buvo pratusi turėti kleboną prelatą, o čia atvyko paprastas kunigėlis, nūdevėta sutana, nudrižusiu apsiaustu ir tik sekmadeniais apsiaunąs batais odiniais padais, o šiokiadieniais avėdavęs klumpėmis. Būdamas klebonu, pirmiausia rūpinosi gerai išaiškinti Kristaus mokslą ir šelpiti vargšus. Vyskupas matydamas, kad Tombolo klebonas Sarto labai nepraktiškai gyvenęs, viską vargšams atiduodąs, pasiryžo jį išgelbėti "nuo tos jo paikystės", paskyrė jį Creviso katedros kanaaninku ir seminarijos klėriku dvasios direktoriumi. Nors labai prašėsi vpskupo palikti jį parapijoje, tačiau vyskupas griežtai įsakė vykti naujoms pareigoms. Taip išbuvęs beveik devynerius metus klebonu, išvyko į Treviso, "karčiai verkdamas ir gailėdamas savo parapijiečių, savo mokinių, savo vargšų, savo sodintų geliių."

Būdamas kanaaninku ir seminarijos profesoriumi, turėjo nuolatinių pajamų ir planingai galėjo vykdyti savo labdarinės darbą ir taip pat rodė gražų pavvydį jauniesiems klėrikams.

Išbuvęs devynerius metus kanaaninku popiežiaus Leono XIII buvo paskirtas ir konsekruotas Montavos vyskupu. Gavęs popiežiaus skyrimo raštą vyskupu, labai susijaudino ir atsikalbinėjo nuo naujų pareigų, tačiau prieš savo norą turėjo sutikti. Montavos valdžia vyskupą Sarto autiko šaltai, net nepalankiai. Jį skaitė žemos kilmės, kaimo klebonu, kuris Montavai netiko, jį ignoravo. Nūjias vyskupas atsakė tuo pačiu ignoravimu. Jis dirbo savo ganytojo darba. Religinis štovis buvo blogas. Darbo buvo daug. Sutvarkė kunigų seminariją, lankė parapijas, sakė pamokslus, žodžių ir raštų griežtai reagoavo į visus Bažnyčios puolikus iš nekatalikų pusės. Namuosė kiekvienu laiku priminėjo interesantas ir taip praėjo devyneri metai. 1893 m. mišio Venecijos patrijarkas. Popiežius Vyskupą Sarto pakėlė į kardinolus ir paskyrė Venecijos patrijarku. Ir dabar atsikalbinėjo nuo naujų pareigų. Venecija garsus miestas, pirmas po Romos. Jos valdovai buvo antikatalikai. Nenorėjo kaimo klebono įsileisti, ilgai dėsė su patvirtinimu. Bet visuomenė jį sutiko su didelėmis iškilmėmis. Devynerių metų gyvenimas Venecijoje atnešė daug naujo, sustiprino katalikų, per paskutinius miesto rinkimus gubernatoriumi buvo išrinktas katalikas. Tai naujo patrijarko darbo vaisiai.

1903 m. liepos 20 d. mirė popiežius Leonas XIII. Pagal nustatytą tvarką, popiežiumi mirus, visi kardinolai gauna telegramas ir tuoj pat turėjo vykti į mirusio popiežiaus laidutuves ir į naujojo rinkimus. Venecijos patrijarkas Sarto labai nenormis rengėsi į Romą. Kad kelionė trims asmenims (kardinolui, sekretoriui ir tarnui) išeitų pigiau, nupirko bilietus ten ir atgal. Buvo didelis klausimas kardinolų tarpe, kas galės užimti Apaštališkąjį Sostą po tokio žymaus ir veiklaus Leono XIII. Ir kai per rinkimus pradėjo balsai koncentruotis apie kardinolą Sarto kandidatūrą, tai jis nuširdžiai prašė visų kardinolų, kad nedarytų juokų ir už jį nebalisuotų, tačiau jį prašymus

niekas neatsižvelgė, per aštun tų balsavimą 50 balsų buvo išrinktas. Ir išrinktas dar nenorėjo sutikti, tik ceremonijų vedėjo vyskupo padrasintas, kad Dievas padėsias, sutiko ir prisėmė Pijaus vardą pareikšdamas: "Kadangi paskutiniaiis laikais už Bažnyčią kovoti ir kentėti daugiausia teko Pijams, tai ir aš renkuosi Pijaus vardą". Tuo laiku Bažnyčios padėtis nebuvo lengva. Tačiau tas "kaimo klebonas", kuris daugeliam atrodė, kad nesugebės tinkamai vairuoti Bažnyčios, parodė didelės išminties ir sugebėjimų, būdamas be jokių mokslo laipsnių, be titulu, o baigęs tik Paruos kunigų seminariją.

Neturte gimė, neturte ir mirė

Kaip matėme, šv. Pijus gimė neturtingoje šeimoje. Bet jis tapęs kunigu, ir klebonu, ir kanaaninku, vėliau vyskupu ir kardinolu nepraturtėjo. Jo seserys, kurios šeiminkavo jo bute, turėjo daug rūpesčio ir vargo, slėpdamos nuo savo brolio paskutinius jo baltinius ir paskutinį maistą, kad užėjus vargšui ir to neatiduoūtų. Dažnai jis išdalinęs visą maistą, tenkindavosi ryžių koše. Kai pakeltas kanaaninku vyko iš Salzano, žmonės kalbėjo: "Atvyko suplyšusiu švarkeliu, o išvyko be marškinių." Dad padarė rinkliavą ir nupirko jam mirusio kanaaninko rūbus.

Būdamas vyskupu ir Venecijos patrijarku namuose devėjo paprastais kasdieniškais kunigo rūbais, pats priminėdavo interesantus, su jais nuširdžiai kalbėdavosi, taip kad ne vienas išėjęs manydavų, kad jis kalbėjėsi tik su sekretoriumi, o ne su pačiu kardinolu. Venecijos krautuvijų rajone patrijarkas dažnai vaikščiოდavo didelio vaikų būrio apsuptas, jiems dalydavo saldainių, paveikslėlių. Vargšai buvo jo didžiausia bičiuliai. Kai buvo išrinktas popiežiumi ir nuo žmonių atskirtas, labai liūdėjo, kad neturi progos susitikti su vargšais ir jiems pagelbėti. Ir miręs paliko laisšką kuriame prašė, kad būtų palaidotas tuo kukliausiai.

Sugrįšiu gyvas ar miręs

Kai kardinolas Sarto vyko į Romą, tai Venecijos gyventojai jį atsisveikindami prašė: "tik sugrįžk, tik sugrįžk." Ir stotyje, ilpus kardinolui į traukinį, didžiausia minia šaukė: "Tik sugrįžk, tik sugrįžk." Kardinolas Sarto, iškišęs galvą pro vagono langą ir rōdydamas traukinio bilietą atgal, tarė: "Matote, kad ir bilietą atgal turiu, taigi grįšiu gyvas ar miręs: "Išrinkus jį popiežiumi, jis nebegalėjo į Veneciją sugrįžti nė trumpai vailandėlei. Tuo laiku tarp Italijos valstybės ir Vatikano buvo nutraukti santykiai, ir popiežius iš savo rūmų niekur neišeidavo iki mirties. Jis dažnai žiūrėdavo į Venecijos paveikslą ir jos ilgėdavosi. Tad ateinančiais metais, šv. Pijaus gimimo dieną, jo kūnas pervežamas į buvusią jo numylėtą Veneciją. Jei gyvas negalėjo grįžti, tad nors miręs sugrįžo.

OWN

a new **SILENT-SUPER**

Smith-Corona

PAY

as little as

\$2.00

a week!

See it demonstrated!

AMERIKOS LIETUVIS

14 VERNON STREET WORCESTER, MASS.

• The portable typewriter that has everything. You really get big machine performance. Fast and fool-proof **Keyset Tabulator**, full size keyboard, Page Gage and many other features for smooth touch and top performance. Smart carrying case included. If you or your children need it now—get it now—for schoolwork and home use. It's so easy to own!

Fishins' Fine!

MERCURY

Mark 5

with PUSH-BUTTON SWITCH CLUTCH

Lightest "5" of all — just 40 compact lbs. — The perfect fishin' five — for slow to fast all-day trolling... for powering your light boat at a brisk 20 mph Clift Fuel Valve, Truly Wearless Operation, Water proof Magneto and Spark Plugs and Mercury Full Jeweled Power!

* Ball and Roller Bearings Throughout

Touch the Push-Button — you're in neutral

Touch the Hand-Lever — and away you go!

SEE YOUR MERCURY DEALER

JUOZAPAS JURČIČ

JURGIS KOZJAKAS

Istorinė XV amžiaus apysaka

— Vertimas Lietuvių Kalboj —

PRATARMĖ PRANCOZIŠKAJAI LAIDAI

Kai istorinis veikalas atkuria ištisą praeities laikotarpį, kai jis iškelia visas tas įtakas, kurios ten, Europos pakrasty, varžėsi Viduramžių siela, kai, pagaliau, jis iškelia dienos švieson vieną iš vienuolynų, kurie Balkanų pakrasty buvo vakarietiško asketizmo pasiuntiniai, — galima tvirtinti, kad toks veikalas sukelia literatūrinį susidomėjimą, ir jį padaro priimtina visiems skaitytojams visose kalbose.

Tat reikia džiaugtis ir sveikinti slovenų kunigą Ferdinanda Koledniką, kad ačiū jam, Juozapo Jurčič Knyga JURGIS KOZJAKAS tapo prieinama prancūzų visuomenei.

Vieši istorinių apsakymų mėgėjai su pasitenkinimu skaitys tą dramatišką epizodą, priešais save turėdami paveikslą turkų karavio, kurio kakta jau buvo patepta krikšto vandeniui, visi su pasitenkinimu pajus vaizdus tų europietišku žygiu, kuriuose kovojo krikščionybė ir mahometizmas ir kuriuose cistersų veikla turėjo trigubą charakterį — maldos, kolonizavimo, ginkluotos globos.

Tais metais, kada Stiknos cistersai švenčia savo vienuolyno aštuonių šimtų metų sukaktį, išleidimas tokio veikalas, kaip šio Juozapo Jurčičo, yra labai tinkamas. Slovenų žemėje, kurioj šio autoriaus vardas gyvai surištas su Stiknos vienuolyno atminimu. Gerbiamo kunigo Ferdinandi Koledniko iniciatyva išversti šią knygą supažindinant su vienu iš mylimiausių slovenų visuomenės veikalų, sustiprins dvasinius ryšius tarp prancūzų inteligentijos ir slovenų tautos.

JURGIS GOYAU

Prancūzų Akademijos narys

PRATARMĖ ITALIŠKAJAI LAIDAI

Pirm, kartą mūsų literatūrinėj padangėj pasirodo tas žymus slovenų literatūros veikalas.

Jį skaitantis yra nukeliamas toli, į pasakų ir nuostabių pasakojimų kraštą, į vieną iš tų kraštų, kur jį nukelia mūsų viduramžinė literatūra arba fantastinė šiaurės literatūra, ar, dar daugiau ir geriau — ta spontaniškas literatūra ir dėl to meniška tam, kas moka ją skaityti ir gėrėtis, liaudies literatūra, kuri visada yra gyva geroj ir paprastoj tautoj.

Šis veikalas buvo išverstas italų kalba jau 1943 metais.

Skandūs karo įvykiai sutrukdė jo išleidimą.

Ir jis pasirodo šiandien, po ketverių metų, nesąmoningai išskildamas į rodyklis, pavyzdžio ir ... pamokos augstumas.

Suturkintam slovenų kariui jėga buvo atimtas tikėjimas, namai, tėvynė. Neapykanta viskam kas yra gera, gražu, teisinga — įsikūnijusi ėgione ir dėdyje Petre — viskas tarnauja pasiekti savo tikslą. Bet įvykiai sugriauna tą darbą ir turkų karys vėl tampa tuo, kuo buvo savo prigimtimi, savo žemių šeiminku ir krikščionim.

Brutališka jėga, botagu ir švinu buvo stengiamasi iš slovenų tautos atimti tikėjimą, iš jo jaunimo buvo stengiamasi padaryti žiaurus kovotojus su Dievu ir Jo Bažnyčia.

Kad šis veikalas, išverstas to žmogaus, kuris kentėjo už Kristaus tikėjimą, kuris turi kūrė ir sielų garbingus patirto persekiojimo ženklus, greičiau atneštų Slovenijai taiką ir duotų jai pajusti, kad geresnioji italų tautos dalis — ta, kuri skaitys ir gėrėsis šiuo žymiu jos literatūros veikalu — yra greta jos toj jos kovoj ir ji nori jos greitos ir pilnos pergalės prieš jos prispaudėjus.

M. D. Capozzi

— PIRMAS SKYRIUS —

Nelaimingas yra tas, kuris neturi savo šeimos židinio, kuris neturi jokios nuosavybės.

(Simonas Jenko)

Čia pas mus Slovenijoje kadaise gyvenimas buvo visai kitoks, negu šiandien. Jei galėtų bent vienas mūsų sentėvis grįžti iš ano pasaulio, sunkiai beatpažintų savo palikonims ir savo tėvynę. Bet mes negalvojame tikrai apie tai, apie ką mūsų gerieji seneliai šiandien sėdėdami prie besikūrenančio židinio pasakoja ir dejuoja. Mes rūpinamės ne vien tik tuo, kad esame puišybės apimti, kad dėvime per daug ištaigingus, per daug švelnius, pagamintus iš puičiausių medžiagų drabužius. Tačiau mūsų seneliai nešiojo namų gamybos drabužius, išaustus ir pasiūtus savomis rankomis, rūpestingai laikantis vietinių papročių. Mes gi galvojame kaip apskritai pasikeitė mūsų slovenų tautos gyvenimas.

Didžiūnai gyveno pilyse, pastatytose ant kalnų ar kalvų, tvirtai išmūrytose ant uolų ir buvo tikri viešpačiai. Ūkininkas greičiau buvo tarnas, negu laisvas žmogus. Visi buvo paskendę tamsumo, tiek didžiūnai, tiek tarnai, tiek turtuoliai, tiek beturčiai. Tačiau tamsumą juk visada lydi prietarai, burtai, raganiavimai ir dėl to skaitome senuose dokumentuose, kad praeities laikais vargšės senelės dažnai būdavo užmeta-

mos ant laužo ir gyvos sudeginamos, nes būdavo įtariamoms raganavimu.

O kiekgi mūsų sloveniški kraštai turėjo kentėti nuo turkų užpuodinėjimu! Ir dėl to yra nuostabu, kaip tie kraštai galėjo išlikti tokie, kokie jie yra šiandien! Turime dėkoti mūsų sentėviams, kad jie mokėjo mūsų tėvynę ir mūsų kraujuje išlaikyti slovenišką būdą.

O kasgi atsitiko su tomis pilimis, kuriuos keldavo tokią baimę užpuolikams? Iš jų liko, tai šen, tai ten griūvėsiai ir nežymūs pėdsakai, kurie mums primena, kad žmogus neilgai šioj žemėj tegyvena, kad jis greitai užgęsta, tačiau tautos būdas pasilieka.

Seni tradiciniai padavimai pasakoja, kad legendariškos asmenybės buvo didvyriški riteriai, kurie ryžtingai gynė savo židinius.

Iš gausių žemutinės Karniolos griūvėsių garsiausi yra Kozjakų pilies griūvėsiai. Penkioliktame amžiuje pilis buvo visiškai sveika. Atrodė, kad ji stovės amžių amžius. Apskriti bokštai viršuj kalnų išdidžiai stiebėsi į dangų ir iš tolo skelbė, kad niekas čia negalės įžengti be valdovo sutikimo. Patryšios rankos pastatytos sienos stovėjo kaip sena uola.

Šios pilies gyventojai buvo galingi valdovai. Jie išlaikė savo slovenišką Kozjakų vardą, kurio kilmė siekia neatmenamus slovenų istorijos laikus, net ir po to, kad jie buvo priversti savo vietą, užleisti sveltinšaliams bajorams, atvykusiems iš Vokietijos ir Italijos. Jau tada Kozjakai buvo bajoriškos giminės sloveniška šeima. Šiandien pas mus tokių bajoriškų šeimų yra maža, nes beveik visos jau išnyko.

Netoli nuo Kozjakų pilies, ant kito kalno, buvo kita, Sumbrego pilis. Paravimas sako, kad mūrininkai, kurie statė tas dvi pilies, buvo du broliai ir jie dirbo tuo pačiu laiku. Bet juodu turėjo tikrai vieną kaltą, tat pirmasis buvo priverstas matuoti akmenis, o antrasis juos skaldė.

Prieš keturis šimtus metų gyveno du broliai Kozjakai: Morkus ir Petras.

Morkus, kuris buvo pirmagimis ir apie keturiasdešimt metų vyras, buvo pilies ir kelių aplinkinių vietovių savininkas. Jis buvo gražiai nauagęs, labai stiprus, turėjo ypač labai tvirtas rankas. Jis buvo geros ir galeistingos širdies. Morkus Kozjakas žemdirbiams buvo geriausias iš visų viešpats. Vos tik pabaigus vaikystės metus, tėvas jį pasiuntė į Vokietiją pasitobulinti ginklų vartojime, nes šis užsiėmimas buvo vienintelis, kuris tiko bajorams. Jaunikaitis pasirodė narsus įvairiose kautynėse su svetimtaučiais ir jose jis įgijo kūno vikrumo ir proto žvalumo. Staigiai mirus jo tėvui, Morkus turėjo grįžti į pilį ją perimti. Todėl apleido kariuomenę apgailėtas savo viršininkų, kurie jam nepagailėjo pagyrimų.

Visi kaimynai, gerbė ir mylėjo jaunąjį riterį. Netrukus po sugrįžimo susipažino su jauna Sumbrego dukterimi ir tuojau ją vedė. Bet tos jungtuvės buvo trumpos, nes vos tik gimus sūnui, kurį pavadino Jurgiu, jaunąją moterį Dievas pašaukė pas Save.

Morkus Kozjakas negalvojo antrukt vestis, nes ją per daug mylėjo ir gyveno jos atminimu. Dėl to nusprendė visiškai atiduoti savo mažojo Jurgio auklėjimui, nes jis taip aiškiai priminė brangiąją velionę ir iš jo išauginti gerą krikščionį ir gerą riterį.

Morkus griebdavosi kardo tikrai atremti turkus, kurie beveik kiekvienais metais peržengdavo slovenų krašto sienas plėšikavimams ir teriojimams. Tokių užpuolimų metu jis skubiai suburdavo ir apginkluodavo savo žmones ir savo pajėgas pavesdavo krašto gynimui. Bet, kai turkai, kautynių praretinti, plėšikavimų, deginimų bei žudynių nuvarginti grįždavo į savo namus, Morkus vėl užsidarydavo savo pily ir, kiek galėdamas, padėdavo liaudžiai gaisrų sunaikintus ar plėšikavimų nuteriotus trobesius atstatyti. Jis atsidėjęs rūpinosi vargšais

Truly Fine Shoes - There's No Need to Pay More

A TREMENDOUS SELECTION

ALL J. BAKER SHOES ARE **GUARANTEED BETTER QUALITY SHOES!**

Nationally Advertised

Pollyanna

CHILDREN'S **BACK-TO-SCHOOL SHOES**

A PERFECT FIT FOR EVERY CHILD STRAPS and OXFORDS IN ALL SIZES 8½ TO 3!

SAVE \$2.00 On Every Pair

4.95

All Colors

All Widths

Commended by Parents' Magazine! All these important features — found only in such High Quality Shoes —

- ORTHOPEDIC HEEL
- CUPPED NARROW HEEL SEAT
- "STRAIGHT-TREAD" LASTS
- STURDY STEEL SHANK
- SMOOTH LEATHER INNER SOLES
- STRONG BUT FLEXIBLE OUTERSOLES

J. BAKER'S Factory Shoe Outlet

FREE and EASY PARKING at Both Locations

Worcester Outlet: **60 FOSTER STREET** Open Wed. and Fri. Nights 'til 9:00

Shrewsbury Outlet: **200 BOSTON TURNPIKE** Open Every Day—Open Every Night

žemdirbiais ir visomis jėgomis taisė sunaikinimus, sugriovimus ir nuteriotumus, kuriuos patyrė karnioliečiai.

Jo jaunesnysis brolis Petras Kozjakas buvo visai kitoks žmogus. Kadangi jis buvo antragimis, jo tėvas buvo nusprendęs jį leisti į kunigus. Būdamas žemo ūgio ir su fiziniiais trūkumais, jis buvo visai netinkamas vartoti ginklą. Jau iš pat vaikystės jis buvo apsimetėlis, niurna, užsispyrėlis, klasingas. Ir, kai jo motina mirė ir jo vyresnysis brolis buvo išvykęs į Vokietiją, dar jame užsilikusieji gerieji jausmai pamažu pradėjo išnykti. Kadangi jo tėvas nemylėjo ir juo nesirūpino, niekas juo nesidomėjo — net ir tarnai jį niekindavo. Jaunasis didžiūnas pas nieką nesilankydavo — jis šlykštėjosi visais žmonėmis, nes visai pagrįstai galvojo, kad visi jo nekenčia. Dar vaiku būdamas neturėjo jokio draugo ir dėl to jis užsidarydavo vienuoje, persekiodavo žąsis kieme ir daug gyvulių užmušdamas savo lazda. Ir jo jauna širdis, apleista ir visų užmiršta, jį ieškojo pasitenkinimo žiaurume.

Bet, ką pasėsi — tą ir pjausi!

Tačiau jo tėvas, nekreipdamas dėmesio į vaiko palinkimus ir nebedamas dvasininko pašaukimo šventumo, Petrą pasiuntė į artifa cistersų vienuolyną Stiknoj, manydamas, kad ten gaus išvėntinimams reikalingą pasiruošimą neskaitydamas, kad turės tikrą kasdieninę duoną.

Be to tas sprendimas turėjo ir kitą priežastį: vaikas turėjo žvalų protą. Visų apleistas gi, jis nieko gera negalėjo pasiekti. Tačiau vienuolynė jam padės, jį lavins, auklės ir jis ko nors pasieks. Bet atvykęs į vienuolyną, jaunuolis užsidarė visai. Būdamas užsispyręs ir atžagareivis, jis visai nenorėjo mokytis to, ko jį mokė. Malda taip pat jam nepatiko, vengė vienuolių ir neklausė jų įsakymų. Jo viršininkai iš karto pamatė, kad iš jo niekada nebus geras kunigas. Vienuolyno viršininkas, gerbdamas jo tėvą, su juo buvo kantrus, manyda-

mas jį priprasiant, bet, vaikui nerodant jokio noro pasikeisti, jį pasiuntė namo.

Kągi su juo galėjo veikti jo tėvas? Ginklo vartojimui Petras nerodė visiškai jokio palinkimo, o be to fiziškai jis tam nebuvo tinkamas, nes buvo kuprotas, didelė galva ir kreivomis kojomis. Vienuolio drabužis būtų pridengęs jo kūno trūkumus, bent taip galvojo tėvas, tačiau jis jokiū būdu nebūtų galėjęs vilkėti geležinių šarvų. Pagaliau, tėvas nusprendė pily jam duoti kambarį, kur buvo laikomi seni rankraščiai. O kadangi Petras daugiau nieko neturėjo ką veikti, pradėjo vartyti senas knygas, jas skaityti ir galvoti. Tais laikais knygų skaitymas buvo daug sunkesnis dalykas, negu mūsų laikais, kai knygos yra spausdinamos popitriuje.

Neužilgo senasis Kozjakas mirė. Savo testamente didesnę savo turtų dalį padovanojo pirmagimiui sūnui Morkui, kurio tuo metu nebuvo, o dalį jaunam giminaičiui Liuvikui Kozjakui. Petru gi teko vien tikrai teisė gyventi su pilnu išlaikymu iki mirties šalia savo brolio Morkaus.

Jei tėvas būtų palikęs savo sūnui Petru kę nors, jis tuo nebūtų labai rūpinęsis — jis tatau būtų greičiausia, pardavęs, kaip Ezavas pardavė Jokubui savo pirmagimio teisę už niekingą lešų lėkštę.

Bet nieko nepaveldėjęs jis buvo pasipiktinęs ir jo širdis dar labiau užkietėjo.

Neseniai iš Vokietijos atsauktas jo brolis Morkus jam užtikrino butą ir pragyvenimą. Tačiau Petras įsikėlė į galvą mintį, kad turi tapti savarankišku ir žvaigždėse išskaitė, kad vieną dieną jis taps turtingas ir bus nepriklausomas.

Šių žemiškų turtų troškulys smarkiai užburia užkietėjusias širdis.

Visos tos mintys ir visi tie troškimai brendo Petro širdyje. Juos papasakodavo jis tikrai savo kambario sienoms. Niekada niekas jų nebūtų sužinojęs, jei vėlyvesni jo darbai nebūtų jų atidengę.

(bus daugiau)

Worcesterio Žinios

Lietuvių Piliiečių Klubo metinis "Clambake" rengiamas šį sekmadienį, rugsėjo 19-tą, Bungalow, Davis Way, Shrewsbury, Mass. Pradžią bus 1-mą valandą po pietų. Tai bus didelis metinis klubo narių parengimas.

Worc. Lietuvių Veteranų organizacijos parengimas įvyks šeštadienio vakare, rugsėjo 18, nuosavoje svetainėje, prie Quinsigamond ežero.

Lietuvių Piliiečių Klubas paaugavo \$25. buvusiam Liet. Gen. Adamkevičiui, kurs prieš kelis mėnesius sunkiai sirgo.

Miesto Ligoninė pakėlė kainas, pradedant rugsėjo 15-tą, \$2.00 daugiau. Už privatišką kambarį reikės mokėti nuo \$16.50 iki \$18. į dieną; dalinai privatišką \$14. ir kur daugiau ligonių \$12. Už vaikus mokėstis yra \$11., gi kudikius — \$3. į dieną. Ligoninė pakėlė kainas, delto, kad algos padidantos ir naujo personalo priimta.

Po smarkaus viesulo, Worcesteris oras susyk atvėso. Jau liko tik viena savaitė vasaros, rugsėjo 23-čią prasideda rudis. Viesulas atnešė labai daug lietaus, dar daug sklėpų apsemtų. Kurnekur keliuose guli nuversti medžiai, taipgi šakos su pageltusiais lapais.

Metinė Kukulių Vakarienė

Šių metų spalį (Oct.) 9 dieną, (šeštadienį) 6:30 val. vak. Mariono parke (Shrewsbury, Mass.) Lietuvių Meno Mėgėjų Rateljis rengia metinę Kukulių Cepelinų vakarienę.

Be kukulių, vakarienei bus paruošta gardžių lietuviškų dešrų su kopūstais ir alaus. Vakarienės metu gros lietuviškų plokščių muzika.

Bus linksma programa su šokiais. Veiks bufetas.

Bilietai iš anksto gaunami pas L.M.M. Ratelio narius.

L. M. M. Ratelis

Muzikos Festivalio Žinios

Ponia Mildred (Vaitekunas) Lesley ir Janice Ankštutis Hagberg buvo išrinktos dainuoti chore akompanuoti p-lę Blanche Thebom, Metropolitan Operos dainininkę, kuri bus Artistų Vakaro žvaigždė, laike Worcester Music Festival, spalio 18-23, 1954. Ponia Janice Hagberg yra Lietuvių Soc. Moterų Klubo choro solistė, Messiah choro narys.

Panelė Lillian Miskavich lankė Worcester Music Festival choro praktikose ir choras akompanavo jai dainuojant.

Atsišaukimas Vasario 16 Gimnazijos Reikalui

Šis atsišaukimas yra tikrovės nušvietimas: vienintėlė pilna laisvo pasaulio lietuvių gimnazija dabar stovi prieš žlugimo pavojų. Tas mokslo ir kultūros židinys, kuris prigludė 200 puikaus lietuviško jaunimo, sudarancio daug vilčių mūsų tautos ateičiai, paskutiniiais metais pateko į didelius finansinius sunkumus. Finansinė gimnazijos padėtis yra kritiška. Gimnazija jau dabar turi už maista, pienu, elektrą, kurą ir kitus kasdieninius reikalus 20.000 DM. (DM. yra vokiškos markės) skolų. Mokslo metus pradėjus tos skolos ims dar smarkiau kilti. Gimnazijos išsilaikymo pagrindas yra rėmėjų būreliai. Kitokių šaltinių beveik nėra. Kiekvienas mokinys turi rėmėjų būrelį. Bet 80 rėmėjų būrelių beveik visi metai nesuonia aukų arba siunčia su dideliu pavėlavimu. Vadinasi, praktiškai 80 mokinių neturi rėmėjų. Šių mokinių išlaikymas gimnaziją įstumė į skolas. Dabar pasilieka du keliai: arba tuos 80 mokinių skubiai atleisti iš gimnazijos, kas reikėtų dalinį gimnazijos uždarymą, arba kol kas toliau bristi į skolas. Bet brendant į skolas, gimnazijos kelias neilgas: nutrauks kuri nors vokiečių firma maisto

teikimą arba išjungs elektrą, už kurią nesumokėta net nuo sausio mėnesio, ir tada gimnaziją ištiks katastrofa. Pavojus labai didelis. Tada teks 200 apvilto lietuviško jaunimo išsiųsti atgal į lagerius, į nevilgtį ir nežinią. Tokiu būdu užges Jūsų aukomis kurstytas didelis lietuviybės židinys — Vasario 16 gimnazija.

Gimnazijos išsilaikymui kiekvieną mėnesį turi būti surinkta 20.000 DM. Bet paskutiniiais metais per mėnesį suplaukia vidutiniškai tik 13.000 DM. Reikiška, kiekvieną mėnesį gimnazijos išsilaikymui trūksta 7.000 DM.

Gimnazijos išsilaikymo pagrindas yra reguliarios aukos. Bet koks aukų nudelsimas stumia į skolas, kurios prives gimnaziją prie žlugimo. Mūsų broliai Lietuvos miškuose, kalėjimuose ir Sibire ant Tėvynės aukuro deda kruvinas aukas. Heroiška mūsų brolių mirtis Lietuvos miškuose arba Sibiro taigose mus įpareigoja bent kukliomis pinigėmis aukomis prisidėti prie lietuviybės išsilaikymo.

Gimnazija tad prašo skubiausios piniginių paramos. Vasario 16 gimnazija turi būti išlaikyta. Aukų plaukimas turi būti sustiprintas. Šia proga nuoširdžiu

SLA Antro Apskričio Metinis IŠVAŽIAVIMAS

SEKM., RUGSĖJO (SEPT.) 19, 1954 m Woodland Park, Auburn, Mass.

(netoli Worcester, Mass.) Kalbės SLA Centro Prezidentas ADV. K. KALINAUSKAS

Šiame susivažiavime dalyvaus nariai ir svečiai iš visos Naujos Anglijos ir iš kitų valstijų. Vieta graži. Salė didelė, orkestras grajis visą dieną. Veiks bufetas.

Worcesteriečiams vieta žinoma. Iš kitur atvažiauvus, geriausia sustot Lietuvių Klube, 12 Vernon gatvės. Čia bus žmogus, kurs suteiks informacijų, kaip pasiekt pikniko vietą.

Kviečia visus SLA Apskričio Valdyba

prašymu kreipiuosi į visus geros valios lietuvius, be pažiūrų ir luomų skirtumo: gelbėkime nuo žlugimo Vasario 16 gimnaziją! Darbininkai, mokytojai, gydytojai, kunigai ir visų kitų profesijų lietuviai, nelaukdami aukų rinkėjų, siųskite nors kuklią auką gimnazijai. Mokinių rėmėjų būreliui, kurie dėl kurių nors priežasčių su aukomis atsilikote, supraskite įsipareigojimo ir padėties rimtumą! Nieko nelaukdami siųskite betarpiai gimnazijai įsipareigotą sumą. Be skubios pagalbos šių mokslo metų

užbaigti negalėsime, nes kiekvieną mėnesį skolų priaugs bent po 7.000 DM. Yra paskleista gandų, kad mokytojų atlyginimai per aukšti. Mokytojų alga siekia maždaug pusę to atlyginimo, kurį gauna vokiečių mokytojai. Siekiame ir sieksim didžiausio taupumo. Aukus siųskite kaip kam patogiau: per Balfą arba betarpiai gimnazijai: Litauisches Gymnasium, Huettenfeld b. Lampertheim, Germany U. S. Zone.

Dr. Vl. Literiskis
Gimnazijos Direktorius

DIDYSIS ŠILUVOS STEBUKLAS

Marija pasaulyje. Jau dešimtmis pasaulyje priskaiciuojama Marijos autentiškų apsi-reiškimų, tačiau jų dauguma lokaliniai, nors ir plačiai tos vietos gerbiamos, bet neįdomios, kad Marija būtų turėjusi kokią platęsnę ten misiją.

Vieni žymiausių Marijos apsi-reiškimų yra Liurdas, Fatima ir Lietuvos Šiluva.

Kai rugsėjo mėnesį, kaip Lietuvoj, taip ir Amerikos lietuviškojo visuomenėje, dar ypač Marijos Metais, plačiai minima Marija, tai čia pasinaudodams laikuriomis Prelato K. Vasio mintimis, pasakytomis Mariana-polyje, Marijos Kongrese — Šiluvos atlaidų proga — IX.12. no riu paminėt Šiluvos Mariją.

Kodėl Šiluva žymiausia? Kodėl net žymesnė už pasaulinio garso Marijos šventoves: Liurdą, Fatimą? Juk ten kasmet sutraukia šimtus-tūkstančių maldininkų, gi Šiluva — mažiau. Fatima ir ypač Liurdas išaugo į gražius miestus, o Šiluva ir po 350 metų tik paprastas bažnytkaimis. Juk, kaip Šiluvoj, taip Liurde ir Fatimoj įvyksta, kaip dvasinių, taip fizinių stebuklų? O dėlto, kad Šiluvos apsi-reiškimų įtakoj įvyko pats didžiausias stebuklas — atsivertimas Lietuvių Tautos, gavimas šventosios Lietuvos vardo.

Vos du Šiluvoj Marijos apsi-reiškimai minimi, be piemenėlių ekstazių, be pakartotinių raginimų, be žmogaus fantaziją pranešančių Fatimoj, saulės šokio, Šiluvoj gailios Marijos ašaros ir skundos. "Kitados šioj vietoj buvo garbinamas mano mylimas sūnus, o dabar ariama ir akėjama", prakalė Šiluviečių ir visų lietuvių širdis ir tos protestantiškos ir dar pagoniškos širdys ne tik atsivėrė, bet lietuvis su Marija tampa du neatskiriama dalykai. Gi tuo tarpu, kai Portugalija jau kelyje į prisikėlimą, tai Prancūzija neatrodo, kad Liurdas ir po 100m. būtų pakeitęs. Neabejojama, kad Prancūzijos tikinčiuosius Liurdas neveiktų, bet ne taip, kaip Šiluvoj.

Kodėl Šiluva žymi, bet ne garsi? Jau praėjo anas pirmas apsi-reiškimų karštis. Tada knygu nebuvo kam rašyt, o surašytieji protokolai apie įvairius stebuklus šimtmečių audrose žuvo. O kita, nebuvo ir reikalo rašyt tada: visa Lietuva ir taip žinojo ir mylėjo Šiluvą. Lietuvis tikėjo Marija ir Josios pagalbą, todėl jam aprašinėti, įrodinėti, skelbt stebuklus atrode bereikalingas darbas. O paskui prasi-dėjo okupacijos, sumišimai... Yra visa eilė kitų priežasčių, kodėl Šiluva žymi, bet

pasviečio šventuosius ir šventoves, tai juo labiau tiko pradėt nuo savųjų. Ypač jei rašyta knygu apie Liurdą, Fatimą, tai jau čia tikrai galima pritaikint anas išsireiškimas: "maža garbė svetimomis kalbomis kalbėt, didi gėda savos gerai nemokėt." Žinoma, Šiluva buvo paprastų parapijos kunigų — artojų, ne plunksnagraužių globoj. Tokioms vietoms geriausia tinka vienuoliai, bet vistiek negerai ir gana, kad apie Šiluvą iki šiol teturime tik vieną-kitą brošiūrėlę.

Išskyrus architektą Vivulskį, kurs suprojektavo tikrai puikią koplyčią, išskyrus tuos, kurie vargo centais koplyčią ir netolies gražią bažnyčią, turinčią bazilikos teises, pastatė, visi kiti daugiau, ar mažiau esam kalti. Ana mūsų dailininkai priepieš visokių paveikslų, surengė daug parodų, tačiau, ar daug paveikslų apie Šiluvos Mariją? O kaip mažai čia detalės dailininkus varžė. Tuo tarpu iš Liurdo, iš Fatimos skrenda tūkstančiai po pasaulį atvirukų su įvairiaisiais šventovių paveikslais. Idomu, kad nieks ikišiol net bizniui to nepanaudojo! O poetai, ar išrinko gražiausius lietuviškus žodžius Šiluvos Marijai? Žydas Verfel'is savo "Bernardetos giesmė" labiau išgarsino Liurdą, nei visi Lietuvos poetai, pri-rašė tomų-tomus šiaip poezijos. Kompozitoriai sako, kad geriesiems žodžiams galima gerą melodiją sukurt. O kiek sukurta, kad ir tų paprastų giesmių? Gerai, kad kažkas kažkokiais laikais parašė "Sveika Panele Šiluvos Marija, garsi stebuklais Lietuvos šalyje." Protestantas, kompozitorius latvis sukūręs garsiąją "Agluonos Motina" tikrai Lietuvos katalikus kompozitorius kur-tai pralenkia. Mūsų rašytojai apie kunigaikščius, kaimynus, šešėlius, pragarus,

VISI KVIEČIAMI Į RUDENS PIKNIKĄ

1954 m. RUGSĖJO (Sept.) 19, sekmad.

1 VAL. PO PIETŲ Babrausko ukio pavilione

ALT SĄJUNGOS WORCESTERIO SKYRIUS drauge

AUŠROS VARTŲ PAR. MOTERŲ SOCIAL. KLUBU Worcesterio ir apylinkių Kolonijų Lietuvių prašome dalyvauti ALTS SKYR. VALDYBA

balas, vaje, pilnas lentynas pri-rašė. Kaip lauktina, kad mecenatai remtų ir kad nors kas, tegu ir žydelis apie Šiluvą parašytų. Tema labai dėkinga ir romantiškam lietuviui tikrai būtų daug sykių mieliau "pagyvent Šiluvoj", negu, kad ir labai puikioj "Velnio Baloj pabradyt".

Prigeso meilė Marijai. Anie visi dalykai rodo, kad jau po 350 m. ir lietuvių širdy prigeso meilė Marijai, nes juk "kas širdy, tas ir lūpese." Reik stebėtis, kad štai Amerikoje net lietuviui vienuoliai pirmenybę duoda ne Šiluvos Marijai, bet Liurdui, Fatimai. Žinoma, visur ta pati Marija, bet tai kodėl reik labiau lietuviui rūpintis Marijos apsi-reiškusios Pirenėjų kalnuos, garbe, nei verkiandčios Lietuvos laukuos dėl lietuvių sunkios dalies? Kodėl ne Šiluvos Marijai statyt statulas ir šventoves? Taigi vis dar mums mieliau kas kitur. Gerai dar, kad apie Šiluvą augančios pušys savo garbanotas viršūnes lenkia Šiluvos Marijai ir šlama apie ten giudinčias Lietuvos katalikams brangenybes. O juk kiekvienas mūsų, kad šiandien esam katalikai turėtu-

ANDREW B. HOLMSTROM Į KONGRESĄ

- SEKMINGAS BIZNIERIUS
- Norton Kompanijos Vice-Prezidentas 1940.
 - Buvęs Generalis Viršininkas Norton Kompanijos Dirbtuvės Anglijoj.
 - Registruotas Profesionalas Inžinierius, Massachusetts Valstijoje.
- VETERANAS
- J. V. Laivyno 1917 - 1919.
 - Amerikos Legionio — V.F.W. Narys.
 - Laivyno Rezerve 1917 - 1939.
 - Vandentekių Prievaizda 1925 - 1929.
 - Worcesterio Miesto Taryboje 1950.
 - Worcesterio Mayoras 1950 - 1954.
- VISUOMENĖS VADAS
- Direktorius, Family Service Corp.
 - Worcester Council Against Discrimination, Chairman
 - American Red Cross, Garbės Direktorius.
 - Fairlawn Ligoninės, globėjas.

ALT SANDAROS WORCESTERIO 26-JI KUOPA

NAUJOSIOS ANGLIJOS LIETUVIŲ KULTURINĖS RADIO PROGRAMOS "LAISVĖS VARPAS" PARAMAI

PIKNIKA RUGSĖJO (Sept.) 26., 1954, sekmad.

1 VAL. PO PIETŲ Babrausko pavilijone, prie Worcesterio

Programoje dalyvaus "LAISVĖS VARPAS" radio programos vadovybė ir kitų liet. kolonijų veikėjai. Atsilankiusių palinksminimui gros puikus orkestras. Sumanios šeiminingės patieks skanių užkandžių. — Veiks turtingas bufetas.

Visi gausiai atsilankykime ir paremkime radio programos "LAISVĖS VARPAS" išlaikymą!

RENĖJAI

THE DISTRICT ATTORNEYS

Office belongs to all the people. ASPERO always voted for: — LABOR, VERERANS and THE AGED.

JOSEPH A. ASPERO for DISTRICT ATTORNEY

ASPERO while in the State Legislature voted for the Bill that authorized the Lithuanian language to be taught in public High Schools and the Bill authorizing Lithuanian War Veterans of Worcester to receive City Funds for rent of quarters.

Tony Dailida

Joe Simons

- City Councillor 4 years.
- State Representative 8 years.
- County Commissioner 2 years.
- Lawyer 14 years.

"A Proven and Tested Public Servant"